

MATYAR /Türkiye Davası

Başvuru no.23423/94
Strazburg
21 Şubat 2002

USULİ İŞLEMLER

1. Davanın nedeni, Türk vatandaşları İzzet Matyar ("başvuran") ve Mehmet Safi Arancak'ın 24 Ocak 1994 tarihinde, İnsan Haklarını ve Temel Hakları Korumaya Dair Sözleşme'nin ("Sözleşme") eski 25.maddesi uyarınca, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na ("Komisyon") yaptığı başvurudur (başvuru no. 23423/94).
2. Başvurayı İngiltere'de faaliyet gösteren avukat P. Leach temsil etmiştir. Türk Hükümeti ise kendi Ajansı B. Kaleli tarafından temsil edilmiştir.
3. Başvuran, köyüne yapılan silahlı saldırı esnasında güvenlik güçleri tarafından evine zarar verildiğini ve mülkiyetinin yok edildiğini iddia ederek Sözleşme'nin 3, 6, 8, 13, 14 ve 18. maddeleri ile 1 No'lu Protokolün 1. Maddesine öne sürmektedir. Başvuran yaptığı başvuru nedeniyle baskıya maruz kaldığını gerekçesiyle Sözleşmenin eski 25. maddesine de istinat etmektedir.
4. Başvuru, 13 Mayıs 1996 tarihinde Komisyon tarafından kısmen kabuledilebilir bulunmuştur. Mehmet Safi Arancak adına yapılan şikayetler, adigeçenin 13 Ocak 1994 tarihinde başvuru yapılmadan önce öldüğünün anlaşılması ve adigeçenin avukatlarının şikayetleri sürdürmek üzere başvuranın karısıyla bağlantı kuramamalarından dolayı listeden çıkartılmıştır. Başvuru, 1 Kasım 1999 tarihinde de, Komisyon bu tarihe kadar incelemesini tamamlamadığı için Sözleşme'ye ek 11 No'lu Protokolün 5§3 maddesinin ikinci cümlesi uyarınca Mahkeme'ye gönderilmiştir.
5. Başvuru, Mahkeme'nin Birinci Kısımına verilmiş (İçtüzük, 52. madde, 1.fıkra) ve bu bölüm içinde davayı inceleyecek olan daire (Sözleşme'nin 27 §1 Maddesi), İçtüzüğün 26 § 1 maddesine uygun olarak teşekkül etmiştir. Mahkeme'de Türkiye'yi temsil eden Sn. Yargıç Rıza Türmen davadan çekilmiştir (İçtüzük 28.madde). Bunun üzerine Hükümet Sn. Feyyaz Gölcüklü'yü Sn. Rıza Türmen'in yerine ad hoc yargıç olarak atamıştır (Sözleşme'nin 27§2 ve İçtüzüğün 29§1 maddeleri). 1 Kasım 2001 tarihinde Mahkeme, Kısımların oluşumunu değiştirmiş (İçtüzük 25§1), bu dava da yeni oluşan Üçüncü Kısma verilmiştir (İçtüzük 52§1).
6. Gerek başvuran gerekse de Hükümet esaslara ilişkin görüş bildirmiştir (İçtüzük 59§1). Mahkeme, taraflara danıştıktan sonra, esaslara ilişkin duruşma yapılmasına gerek olmadığına karar vermiştir (İçtüzük 59§2 vd.).

OLAYLAR

I. DAVAYA ESAS TEŞKİL EDEN OLAYLAR

7. Davaya esas teşkil eden özellikle de 23 Temmuz 1993 günü gerçekleşen olaylar taraflar arasında ihtilaflıdır. Bu olayların vuku bulduğu tarihten beri geçen sürenin uzunluğunu ve tarafların sunduğu belgelerin niteliğini göz önünde bulunduran Mahkeme, tanıkların dinlenmesini de içeren gerçeklerin saptanmasıyla ilgili bir soruşturmanın, sorunların çözümlenmesine etkili bir biçimde yardımcı olamayacağına karar vermiştir. Mahkeme başvuranın şikayetlerini tarafların sunduğu yazılı görüşler ve belgeler temelinde incelemiştir.

8. Başvuranın ve Hükümet'in olaylarla ilgili görüşleri aşağıda özetlenmiştir (A ve B Bölümleri). Olay ve şikayetlerle ilgili belgeler de C Bölümünde özetlenmiştir.

A. Başvuranın olaylara ilişkin görüşleri

9. Temmuz 1993 tarihinde, 60 yaşında ve 10 çocuk babası olan başvuran, Diyarbakır'ın Silvan ilçesine bağlı Ormaniçi köyünden (Ormandışı yada Cicika diye de bilinmektedir) iki kilometre uzaklıktaki Basog mezrasında yaşamaktadır. Bu köy 1993-1994 yılları arasında korucularla işbirliğindeki güvenlik güçlerinin saldırılarına maruz kalmıştır (bkz. başvuru no. 21689/93, Ahmet Özcan vd. Türkiye).

10. 24 Haziran 1993 günü, köy korucuları Silvan Jandarma Komutanlığının ve Bayrambaşı jandarmalarının emrindeki helikopterden açılan ateşin de desteğiyle başvuranın köyüne silahlı saldırı düzenlerler. Saldırı 17.00 sularında başlar. Başvuran, karısı Nezihe, oğulları Burhan ve Hamit ve kızı Nesihat ile birlikte Basog'taki evindedir. Köyden gelen silah seslerini duyarlar ve köyün çeşitli kısımlarından ateş ve dumanın yükseldiğini görürler. Köyden kaçan kadın ve çocuklar başvuranın mezrasına doğru koşmaktadır. Başvuran, oğlu Burhan'ın traktörü alarak kaçmasını ister ve oğlu söylediğini yapar. Başvuran tanıdığı bazı köy korucularını da görür – Eşref Simpil, İhsan Simpil, Nuri Simpil ve Guri Simpil (Bu soyadı bazı belgelerde Sümbül olarak geçmektedir).

11. Hamit ve Nesihat ellerindeki Kuran'la koruculara yalvarırlar. Korucular yine de başvuranın evini ve ürününü yakarlar. Başvuran bir helikopterden oğlu Burhan'a ateş edildiğini görür. Burhan traktörden atlayarak ellerini başının üstüne koyar. Helikopter birkaç metre alçalarak kendisine ve arkadaşlarına bakar ve tekrar uzaklaşır. Burhan traktörle 5-6 kilometre uzaklıktaki Batıkan köyüne gider. Batıkan'dan baktığında evinin ve tarlalarının yandığını görür. Hava karardığında başvuran traktörle Altınkum'a gider. Korucular köyden ayrıldıktan sonra da köye döner.

12. Başvuranın evinde meydana gelen hasar şöyledir: Duvarlarda kurşun delikleri bulunmaktadır ve tüm camlar kırılmıştır. Traktörün arkasındaki üç tonluk mazot deposu isabet almış; tüm mazot akmış ve mazot deposu, isabet eden kurşunlar nedeniyle ateş almıştır. Mazot dolu iki varil, traktör römorku ve tekerleklerine de kurşun isabet etmiştir. Traktör, sulama pompası ve 110 sulama borusu zarar görmüştür. Evin önündeki iki yüz çuval; dört ton buğday, iki ton arpa, iki kamyon dolusu saman, yani bütün yılın ürünü, yanmıştır.

13. Ormaniçi'ne yapılan saldırı esnasında 70 yaşındaki Seve Nibak ve 7 yaşındaki Cihan Matyar vurularak öldürülmüştür. Köy korucuları, Mehmet Safi Arancak'ın evi de dahil olmak

üzere, köydeki diğer evlere de ateş açmışlar ve bunları ateşe vermişler, tarlalardaki ürünlere zarar vermişler ve ambarları yakmışlardır.

14. Silvan İlçe Jandarma Komutanı Yüzbaşı Hakan Temel Aksel, köylülere köylerinin teröristlerin saldırısına uğradığını söylemelerini aksi halde bunun kendilerine pahalıya mal olacağını söyler. Yüzbaşı teröristlerle köy korucuları arasında bir çatışma meydana geldiğini belirten bir rapor hazırlayarak bunu köylülere imzalatır.

15. Başvuran yaklaşık bir yıl kadar evinde yaşamayı sürdürür. Başvuran olaydan bir yıl sonra Bayrambaşı Jandarma Karakoluna çağrılarak Gom'da kaldığı için kendisine kızgın olan komutan tarafından gözaltına alınır. Komutan başvuranın oğlu Burhan'ı da çağırarak ona evini yakmadığı sürece başvuranın serbest bırakılmayacağını söyler. Burhan evi yakar ve başvuran da serbest bırakılır. Daha sonra bir jandarma eri tarafından başvurana jandarmaların yanmış evin fotoğraflarını çektiği söylenir. Silvan İlçe Jandarma Komutanı buna kızmıştır çünkü iyi durumdaki bir evin fotoğraflarını istemektedir. Sonrasında jandarmalar, oğlunun evinin önünde başvuranın fotoğraflarını çekerler.

16. 29 Eylül 1994 günü, başvuran Silvan Jandarma Karakoluna çağrılarak burada kendisine Çavuş Ömer Temel ve Jandarma Er İbrahim Bilgin tarafından hazırlanan bir tutanak imzalatılır. Bu tutanak Yüzbaşı Aksel tarafından Silvan Cumhuriyet Savcısına gönderilir. 30 Eylül 1994 günü, başvuran Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından hazırlanan bir ifadeyi imzalamaya zorlanır.

17. Silvan Cumhuriyet Savcısı başvuranın şikayetleriyle ilgili bir soruşturma başlatır. 3 Ekim 1994 günü kanıt yetersizliği nedeniyle takipsizlik kararı verilir.

18. 24 Temmuz 1993 günü meydana gelen ölümlerle ilgili olarak bir soruşturma daha başlatılır. Bu soruşturma başvuranın, Boyunlu korucuları tarafından Ormaniçi köyüne bir saldırı düzenlendiği, korucuların evlere ateş açarak zarar verdikleri ya da köylülerin mallarını ve ürünlerini yok ettikleri, korucuların jandarma birlikleri ve bir helikopter desteğinde bu fiilleri gerçekleştirdikleri ve köyde hiçbir PKK mensubunun bulunmadığına ilişkin iddialarını kanıtlamaktadır. Başvuran bu konuda Bişar Nibak'ın 27 Temmuz 1993 tarihli dilekçesine, Bişar ve Hüsna Nibak'ın 2 Ağustos 1993 tarihli ifadelerine, Mehmet Sabri Matyar ve Mehdi Matyar'ın 31 Ağustos 1993 tarihli ifadelerine, Şevket Aslan'ın 1 Eylül 1993 tarihli ifadesine ve Hasan Manar'ın 2 Eylül 1993 tarihli ifadesine atıfta bulunmaktadır.

19. 27 Ekim 1993 günü, Cumhuriyet Savcısı meydana gelen iki ölüm vakasıyla ilgili olarak görevsizlik kararı verir ve dosyayı Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne (DGM) gönderir. 24 Kasım 1993 tarihinde anılan mahkeme köy korucuları İhsan Sampil, Eşref Sampil, Mehmet Zaman Sampil ve Gürkan Sampil'in soruşturmasıyla ilgili olarak dosyayı tekrar Silvan'a gönderir. 1997 yılında dört köy korucusu, adam öldürmekle suçlandıkları davadan kanıt yetersizliği nedeniyle beraat ederler.

B. Hükümetin olaylara ilişkin görüşleri

20. 23 Temmuz 1993 tarihinde, Sadık Sampil ve iki akrabası Rista deresi kıyısında odun toplamaya gitmektedir. Dere kıyısında dinlenmekte olan PKK teröristleriyle karşılaştıklarında silahlı çatışma çıkar. Sadık ve Medeni Sampil yaralanırlar. Tepeden köy korucularını gözleyen diğer Boyunlu korucuları çatışmayı fark ederek yardıma koşarlar. Teröristler Ormandışı'na doğru kaçmaya başlarlar. Bunun üzerine Jandarmaya telsizle haber verilir. Teröristler köyün

içinden geçerken gelişigüzel ateş ettikleri için Cihan Matyar ve Seve Nibak ölür. Teröristler köy korucuları ve jandarmalar tarafından köyün dışına doğru kovalanırlar. Hava karardığı için takipten vazgeçilir. Ertesi sabah, bölgede arama yapılır fakat teröristlerin Altunkum köyü istikametine kaçtıklarından başka hiçbirsey bulunamaz.

21. 24 Temmuz 1993 tarihinde, jandarmalar bir olay yeri tutanağı hazırlayarak olayın vuku bulduğu yerin krokisini çizerler ve köylülerin ifadelerini alırlar. Öldürülen çocuğun babası Zeki Matyar, oğlunun öldürülen kadının kocası Bişar Nibak'ın kafasına vurduğunu söyler ve oğlunun ölümüyle ilgili olarak PKK'yı suçlar. 24 Temmuz günü altı köy korucusunun olayların gelişimini doğrulayan ifadeleri alınır. Söz konusu ifadeler hiçbir önemli noktada birbiriyle çelişmemektedir. İfadelerde dere kenarındaki teröristlerin koruculara nasıl ateş açtıkları ve kaçarken içinden geçtikleri Ormandışı'nda nasıl gelişigüzel ateş ettikleri anlatılmaktadır. 26 Temmuz 1993 günü, hastaneye kaldırılan iki yaralı köy korucusunun ifadeleri alınır. Bu ifadeler de diğer köy korucularının anlattıklarını desteklemektedir.

22. 27 Temmuz 1993 günü Bişar Nibak, Boyunlu korucularının Ormandışı'na saldırarak karısını öldürdükleri, ürününü ve bazı evleri yaktıkları iddiasıyla Silvan Cumhuriyet Savcısına şikayette bulunur. Savcı, Nibak'ın baldızının, diğer birkaç köylünün ve saldırıyla suçlanan korucuların ifadelerini alır. 13 Eylül 1993 günü, Zeki Matyar ve Azize Matyar Savcı'ya oğullarının korucular tarafından öldürüldüğüne ilişkin ifade verirler. Bu ifadeler ciddi bir biçimde çelişmektedir. Örneğin Zeki, önceki ifadesinin tersine, olay sırasında köyde olduğunu ve oğlunun vurulduğunu gördüğünü söylerken Azize, Zeki'nin köy dışında olduğunu belirtmiştir.

23. 27 Ekim 1993 günü, Savcı görevsizlik kararı vererek davayı Diyarbakır DGM'ye gönderir. 24 Kasım 1993 tarihinde dosya korucular suçlandığı için geri gönderilir.

24. Dört köy korucusu Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yargılanarak 1 Haziran 1996 tarihinde kanıt yetersizliği nedeniyle serbest bırakılırlar. Anılan mahkeme, çelişkili oldukları için şikayetçilerin ifadelerini dikkate almamıştır.

25. Başvuran olaylarla ilgili olarak Cumhuriyet savcısına herhangi bir şikayette bulunmamıştır. Strazburg'a yaptığı başvurunun bildirilmesi üzerine, Cumhuriyet savcısı bir soruşturma başlatmak üzere kendisini sorgular. Verdiği ifadede başvuran hiçbir malının yakılmadığını ifade ederek herhangi bir başvuruda bulunmadığını belirtir. Bunun üzerine savcı takipsizlik kararı verir.

C. Tarafların sunduğu belgeler

1. Başvuranın sunduğu ifadeler

Başvuranın İnsan Hakları Derneği (İHD) tarafından alınan 28 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

26. 24 Temmuz 1993 günü başvuran Ormandışı köyüne yaklaşık 2 km uzaklıktaki Basog mezrasındaki evindedir. 17.00 sularında, köyden gelen silah sesleri duyulur. Duman ve alev de gözükmemektedir. Köyün kadınları ve çocukları mezraya doğru kaçmaktadırlar. Başvuran ilk önce askerlerin köye baskın düzenlediğini düşünür. Sonra bunların korucu olduğunu fark eder. Başvuran tarladaki oğlu Burhan'ı çağırarak kaçmasını söyler. Oğlu traktöre atlayarak kaçmaya başlar. Başvuran koruculardan bazılarını tanımaktadır. Eşref Simpil, İhsan Simpil, Nuri Simpil ve Guri Simpil'in mezralarına doğru gelmekte olduğunu fark eder. Kızı Nesiat ile oğlu Hamit Kurani çıkartarak koruculara evlerini ve ürünlerini yakmamaları için yalvarırlar.

Buna rağmen, korucular evi de ürünlerini de yakarlar. Başvuran oğlunun bindiği traktöre bir helikopterin ateş açtığını görür. Saklanmak için köy kadınlarıyla birlikte koşmaya başlar; karısı ve çocukları evden ayrılmamıştır. Hava karardığında, başvuran ve diğer köylüler bir traktöre binerek Altınkum'a giderler. Akşamleyin korucuların gittiğini düşünen başvuran evine geri döner. Evde kimse yoktur. Evdeki eşyalara bir şey olmadığını fakat duvarların delik deşik olduğunu ve camların kırıldığını görür. Traktörün mazot deposuna da kurşun isabet etmiş akan petrol alev almıştır. İçi mazot dolu varil, traktör römorku ve tekerlekleri de isabet almıştır. Su pompası isabet eden kurşunlar nedeniyle kullanılamaz hale gelmiş, evin önündeki iki yüz boş çuval yanmıştır. Başvuran, tarladaki 4 ton buğdayın, 2 ton arpanın ve iki kamyon yükü samanın bütünüyle yanmış olduğunu görür.

27. Televizyonda teröristlerle korucular arasında bir çatışma çıktığı söylenir. Yüzbaşı köye gelerek hiç çekinmeden köylülere köyü ve mezrayı teröristlerin yaktığını söylemelerini ister. Halbuki köye hiç gerilla gelmemiştir; bu tür bir şeyi onların yapması mümkün değildir.

Mehmet Safi Arancak'ın İHD tarafından 28 Temmuz 1993 tarihinde alınan ifadesi

28. 24 Temmuz 1993 tarihinde 80-90 civarındaki Boyunlu köyü korucusu Ormandışı köyüne bir saldırı gerçekleştirir. Bu sırada Arancak tarlada çalışmaktadır. Adıgeçen Ormandışı köyüne 4-5 km. uzaklıktaki Boyunlu köyünden gelen silah seslerini işitir. Yaklaşık yarım saat sonra korucular Ormandışı'na gelirler ve bağıarak Ormandışı köylülerinin çocuklarının gerilla olduklarını, bu nedenle köyü yakacaklarını ve boşaltacaklarını söylemeye başlarlar. Tarladakiler traktöre binerek kolayca kaçarlar. Kadın ve çocuklardan bazıları köyün yakınındaki çalılıklara saklanır. Aranacak korucuların köyü taradığını görür. Akşamleyin Seve Nivak ve Cihan Matyar'ın vurulduğunu öğrenir. Traktörüne binerek Badik'e doğru kaçar. Kaçarken aşağıdan korucular yukardan helikopterler ateş etmektedir. Geri döndüğünde evinin tarandığını, evin içindeki eşyaların zarar gördüğünü ve yakıldığını görür. Arancak'ın ürünü de yakılmış ve zarar görmüştür.

29. Silvan Jandarma Komutanlığından bir yüzbaşı köye gelerek "ekininizin ve evlerinizin teröristler tarafından yakıldığını, köyünüze saldıranların terörist olduklarını söyleyeceksiniz. Eğer korucuları suçlarsanız bu size pahalıya patlar" der. Aranacak Yüzbaşının, korucular ile teröristler arasında bir çatışma çıktığını, iki kişinin çapraz ateş sonucu öldüğünü, köyün teröristler tarafından yakıldığını belirten bir tutanak hazırladığını duyar. Tutanak, Seve Nibak'ın oğluna zorla imzalatılır. PKK köye gelmemiştir. Devlet köylüleri ya dağa çıkmaya ya da köyü terk etmeye zorlamaktadır. Köylüler koruculardan korkmaktadırlar ve yaşamları korucuların tehdidi altındadır.

Başvuranın avukat Ayla Akat tarafından 28 Ekim 1998 tarihinde alınan ifadesi

30. Hükümet tarafından sunulan fotoğraf başvurana gösterilmiş ve başvuran resimdeki evin kendisinin olmadığını belirtmiştir.

Başvuran bu durumu şöyle açıklar:

31. Resimlerdeki ev başvuranın değildir. 24 Temmuz 1993 günü korucular, Ormaniçi'ndeki evleri yaktıktan sonra iki km uzaklıktaki Basog'a gelerek başvuranın ürünü, tarım aletlerini ve evini yakarlar. Başvuran olayı 500 metre öteden izler. Ev zarar görmesine rağmen hala oturulabilir durumdadır. Başvuran orada bir yıl daha yaşar. Bir yılın sonunda Bayrambaşı Jandarma Karakoluna çağrılır. Komutan kendisine kızgındır ve onu gözaltına alır. Komutan daha sonra başvuranın oğlu Burhan'ı çağırarak onu, babasının evini yakmazsa babasını serbest

bırakmamakla tehdit eder. Bunun üzerine Burhan başvuranın Gom'daki evine giderek evi yakar. Başvuran serbest bırakıldıktan sonra Ormaniçi köyünde Burhan'la birlikte yaşamaya başlar. Birkaç ay sonra başvuran Silvan İlçe Jandarma Komutanının, evinin fotoğraflarını istediğini duyar. Bayrambaşı jandarmaları yanmış evin resimlerini çekerek bunları Silvan'a gönderir. Başvuran karakoldaki askerlerden Silvan Jandarma Komutanının, iyi durumdaki bir evin resimleri çekilmediği için kızdığını öğrenir. Bunun üzerine askerler başvuranın oğlunun evine gelerek evin önünde başvuranın resimlerini çekerler. O sırada başvuran askerlerin ne yaptıkları konusunda hiçbir fikre sahip değildir.

32. 30 Eylül 1994 tarihinde Silvan Cumhuriyet Savcısına verdiği ifadeyle ilgili olarak başvuran, olaydan sonra çeşitli defalar gözaltına alındığını ve Devlet aleyhinde yaptığı şikayetler nedeniyle tehditlere maruz kaldığını belirtir. Başvuran, tekrar gözaltına alınmaktan korktuğu ve tehdit edildiği için Savcı'ya böyle bir ifade vermek zorunda kalmıştır.

Başvuranın 12 Nisan 2000 tarihli ifadesi

33. Avukat Cihan Aydın tarafından alınan ifadede başvuran başvurusu nedeniyle baskı altında olduğunu söyler. Jandarma Karakoluna çağrılarak tehdit edilmiştir. Mahkeme'ye belgeleri sunduktan sonra bunlar Silvan'a gönderilmiş ve başvuran olayın failleri olan jandarmalar tarafından şikayetlerini geri çekmesi için tehdit edilmiştir. Başvuran bu şahısların kötü şeyler yapabileceğinden korkmuştur.

Başvuranın 27 Haziran 2001 tarihli ifadesi

34. 1993 yılında Boyunlu ve Ormandışı köyleri arasındaki bölgede korucular ile PKK arasında çatışma çıkar. İki korucu yaralanır. Akşama doğru, çok sayıda korucu Ormandışı'na gelerek hasadı yapılmış ürünleri yakmaya başlar. Ormandışı'nı yaktıktan sonra korucular başvuranın mezarına gelirler. Başvuranın evi mezradaki tek evdir. Korucular evi ateşe vererek silahla tararlar. Oğlu traktöre biner. Korucular römorka ateş ederler. Başvuranın su pompası, üç tonluk mazot deposu, iki varil mazot, bir traktör ve 110 su borusu kullanılamaz hale gelmiştir. Korucular dört ton buğday, iki ton arpa, iki kamyon samanı da yakarlar. Başvuran ve karısı Neziha, kızı Nesiat ve oğulları Burhan ile Hamit (şimdi Almanya'da) o sırada mezrada bulunmaktadır. Daha sonra, ailecek Ormandışı'na taşınırlar. Beş veya altı ay sonra Boyunlu korucuları gelerek evlerini terk edip Ormandışı'ndan taşınmalarını söylerler. Korucular Ormandışı köyünü ve başvuranın evini yakarlar. Korucuların ifadeleri gerçeği yansıtmamaktadır.

35. Birkaç yıl sonra, başvuran Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından Bayrambaşı Jandarma Karakoluna çağrılır. Karakol komutanı Devlet aleyhinde şikayette bulunduğunu ve eğer ifadesini değiştirmezse bunun kendisi için iyi olmayacağını söyleyerek başvurunu ve köy muhtarı Ebedin Sezgir'i tehdit eder. Başvuran daha sonra savcılığa gider fakat korktuğu için evinin yakıldığını söyleyemez. Okuma yazması yoktur ve ifadesi de kendisine okunmaz. Saldırıdan yaklaşık bir yıl sonra yakalanarak 14 gün boyunca gözaltında da tutulmuştur. Gözaltı esnasında işkence ve kötü muameleye maruz kalmıştır. Tıpkı imam gibi muhtar Ebedin Sezgir de korktuğu için ifade vermek istemez. Evinin Hükümet tarafından çekilen resimleri gerçekte başvuranın Ormandışı'daki oğlu Sait Matyar'ındır.

Burhan Matyar'ın 27 Haziran 2001 tarihli ifadesi

36. Burhan olayın vukubulduğu sırada babasıyla yani başvuranla birlikte Basog mezrasında yaşamaktadır. PKK ile korucular arasında çatışma çıkmış ve iki korucu yaralanmıştır. Korucular Ormandışı'nı ateşe verdikten sonra mezraya gelir. Onların geldiğini gören Burhan korkar ve traktöre atlar. Burhan tarlada bulunan diğer üç kişiye de söyler onlar da traktörlerine biner. Bir dereyi geçerken helikopter kendilerine ateş açar. Hemen traktörlerinden inerek ellerini başlarının üstüne koyarlar. Helikopter üzerlerinde birkaç metre kadar alçalır ve onlara baktıktan sonra uzaklaşır. Burhan traktörüne binerek Batikan köyüne gider. Buradan geriye baktığında evin ve tarlaların yakılmış olduğunu görür. Bir gün ve bir gece sonra geri döner. Ev harabeye dönmüş, kısmen yanmış ve kurşunlanmıştır. Traktör ve römork yakılmış, kurşunlanmış ve kullanılamaz hale getirilmiştir. Hasadı yapılan ürünler yakılmış, bir mazot deposu, iki varil mazot, bir motor pompası ve su boruları kurşunlanmış ve kullanılamaz duruma getirilmiştir.

Nezihe Matyar'ın (başvuranın karısı) 26 Temmuz 2001 tarihli ifadesi

37. Olay günü 16.00-17.00 sularında, Ormandışı yakınlarında silah sesleri duyulur. Nezihe bu sırada evin önündedir. Eve kurşunlar isabet etmeye başlar. Askerler ve Boyunlu korucuları gelerek köyü ateşe verirler ve gelişigüzel her yöne ateş açmaya başlarlar. Ateş ettikleri her şey yanar. Buğdayı da ateşe verirler ve tekrar Nezihe'nin evine yönelirler. Eve girerek herkesi dışarı çıkarırlar; buzdolabını, radyo-kasetçaları, tereyağ karıştırıcısını, perdeleri, yorganları, döşekleri, kilimleri ve mutfak eşyalarını kırarlar ve yakarlar. Korucular evi de ateşe verirler ve bu arada da kendilerini aşağılayarak tehdit ederler. Köyü terk etmelerini aksi halde hepsini öldüreceklerini söylerler. Ürünü de yakarak tarım aletlerine ateş açarlar. Olaydan sonra aile Silvan'a taşınır.

Nesihat Matyar'ın 26 Temmuz 2001 tarihli ifadesi

38. Olay günü 16.00-17.00 sularında, Ormandışı yakınlarında silah sesleri duyulur. Nesihat bu sırada evin önündedir. Eve kurşunlar isabet etmeye başlar. Askerler ve Boyunlu korucuları gelerek köyü ateşe verirler ve gelişigüzel her yöne ateş açmaya başlarlar. Nesihat'ın ifadesi annesinin üstteki ifadesiyle hemen hemen aynıdır.

Halime Eruncak (Arancak)'ın 2 Temmuz 2001 tarihli ifadesi

39. Olay esnasında Halime, kocası Mehmet Safi Aranacak'la birlikte Ormandışı köyünde yaşamaktadır. Köy yakınlarında bir çatışma çıkar. Bundan sonra korucular gelişigüzel ateş ederek köye girerler. 70 yaşında bir kadın ve bir çocuk öldürülür. Ürünleri ateşe vererek bütün evlere ateş açarlar. Açılan ateş sonucu Halime'nin de evi kevgire döner ve içindeki her şey harap olur. Korucular daha sonra Basog mezrasına giderek başvuranın evine, mallarına ateş açar ve ürününü yakar. Kocası başvuranla birlikte Diyarbakır İHD'ye giderek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda bulunur. Beş veya altı ay sonra kocası, güvenlik güçleriyle çatışmaya girdikten sonra yaralanan bir PKK militanı ile yakalanır. Kendisi daha sonra PKK'nın diğer üyelerinin yakalanmasında güvenlik güçlerine yardım etmeyi reddettiği için öldürülür. Dört veya beş ay sonra Halime'nin evi korucular ve askerler tarafından yakılır. Bunun üzerine Mersin'e taşınır. Ormandışı'na döndüğünde başvuranla konuşur ve avukatlarıyla temasa geçer. Korktuğu ve avukatlarıyla temas kuramadığı için evinin yakılması ve kocasının öldürülmesiyle ilgili başvuruyu izleyemez. Şu anda kocasının yaptığı başvurunun sorumluluğunu almak istemektedir.

2. İç soruşturmayla ilgili Belgeler

Bişar Nibak ve Hacı Ali Mustak'ın 11 Ocak 1992 tarihli dilekçesi

40. Dilekçe sahipleri, İhsan Simpil, Eşref Simpil ve Mehmet Zaman Simpil'in Ormandışı köylülerine ateş ettikleri şikayetinde bulunmuşlardır. Dilekçede saldırganların, Boyunlu köylülerinin Ormandışı köyündeki topraklara yasadışı girmelerinden dolayı kendilerine karşı dava açıldığı için Ormandışı köylülerinden nefret ettikleri ve onlara karşı husumet besledikleri belirtilmektedir.

Mehmet Zeki Matyar'ın jandarmalar tarafından alınan 24 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

41. 23 Temmuz 1993 günü, Matyar, sürüsünü gütmektedir. Akşamleyin, Ormandışı köyünün yukarı ucuna doğru silah seslerinin geldiğini işitir. Köye döndüğünde oğlu Cihan orada değildir. Matyar'a oğlunun komşunun evinde olduğu söylenir. Ertesi sabah, Hacı Bişar isimli bir köylü koşarak gelip Cihan'ın PKK ile köy korucuları arasında çıkan bir çatışmada öldürüldüğünü haber verir. Oğlunun cesedi köyün dışındadır. Bişar, ona oğlunu korucuların vurduğunu söylemesi gerektiğini, aksi halde teröristlerin kendisini öldüreceklerini söyler. Tanık, Bişar'a oğlunu kimin vurduğunu sorduğunda Bişar sopayla tanığa vurur. Tanık oğlunun cesedini bulmak üzere gider. Her tarafta askerler vardır. Otopsi yapılması için oğlunu Silvan hastanesine götürür. Tanığa göre oğlunu PKK teröristleri vurmuştur. Tanık hem oğlunun öldürülmesiyle ilgili olarak, hem de kendisine sopayla vuran şahsa karşı şikayette bulunur.

Mehdi Guzeç'in jandarmalar tarafından alınan 24 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

42. Tanık Boyunlu köyünde korucudur. Tanık ve diğerleri 23 Temmuz 1993 günü köydeyken, Ormandışı yakınlarında kavak ağacı keserken teröristlerle çatışmaya giren diğer koruculardan yardım çağrısı alırlar. Korucular olay yerine gittiğinde iki kişiyi yaralı halde bulurlar. Teröristler bir yandan kaçarken bir yandan da gelişi güzel ateş etmektedirler. Korucular teröristleri izler. Teröristler köye girdiklerinde de ateş etmeyi sürdürürler. Korucular köye girdiklerinde iki köylünün öldürüldüğünü ve teröristlerin köyden kaçtığını görürler. Daha sonra da güvenlik güçleri gelir. Ertesi sabah bir operasyon yapılır fakat bir sonuç alınamaz. Koruculardan köylerine geri dönmeleri istenir.

Hüseyin Cesur'ın jandarmalar tarafından alınan 24 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

43. Tanık Boyunlu köyünde korucudur. 23 Temmuz 1993 tarihinde o ve diğer koruculara, çatışma çıktığı için gelmeleri çağrısında bulunulur. Hista çayı mevkiine ulaştıklarında iki kişiyi yaralı halde bulurlar. Teröristler gelişigüzel ateş açarak Ormandışı köyüne girerler. Korucular arkalarından köye girdiklerinde teröristler köyün kuzey kesiminden kaçmıştır. Korucular iki köylünün öldürüldüğünü öğrenir. Bu sırada güvenlik güçleri de kendilerine yetişmiştir. Bu sırada hava kararmıştır. Ertesi sabah, Altunkum'a doğru kaçan teröristlerin izini sürerler. 7-8 teröristten hiçbiri bulunamaz. Koruculara köylerine geri dönmeleri söylenir.

Reşat Değerli'nin jandarmalar tarafından alınan 24 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

44. 23 Temmuz günü öğleden sonra, tanık ve diğerleri Sadık Simpil'e ait Hista mevkiindeki kavak ağaçlarını kesmeye gider. Üç korucu da tepeden onları izler. Aşağıdan silah sesleri geldiğini ve karşılık verildiğini duyarlar. Sadık Simpil yaralanmıştır. Olayı derhal köye haber verirler. Çatışma bir süre daha devam eder. Yardım geldiğinde sayıları 7-8 civarında olan teröristler Ormandışı'na doğru kaçmaya başlamıştır. Köyden yardıma gelen Medeni Sümbül de yaralanır. Teröristlerin ateşe karşılık vermesinden sonra olay yerine yardıma koşulur.

Teröristler gelişigüzel ateş ederek köye girerler. Korucular köye girdiklerinde yaşlı bir kadınla çocuğun teröristlerin rastgele ateşi sonucu öldüklerini görürler. Teröristler Altinkum'a kaçmış jandarma komutanının verdiği talimatlar uyarınca bölge kuşatılmıştır. Fakat havanın kararması nedeniyle operasyona son verilir. Ertesi sabah operasyona devam edilir ama sonuç alınamaz. Koruculardan köylerine geri dönmeleri istenir.

Ramazan Moğuç'un jandarmalar tarafından alınan 24 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

45. Korucu olan tanık, kavak kesen arkadaşlarından bir yardım çağrısı geldiğini hatırlamaktadır. Olay mahalline gittiklerinde iki şahsı yaralı halde bulurlar ve yaralılarla ilgilenmek üzere adam bırakarak, kaçarken etrafa gelişigüzel ateş eden teröristlerin peşine düşerler. Ormandışı'na giren teröristler etrafı yoğun ateşe tutarlar. Teröristler Ormandışı'ndan çıkarken korucular girer. Teröristlerin ateş açması sonucu iki köylünün öldüğünü duyarlar. Operasyon timleri hava kararmak üzereyken bölgeye ulaşır. Komutan araştırma timi göndermek için sabah olmasını bekler. Altinkum'a doğru kaçan teröristler bulunamamıştır. Koruculara köylerine geri dönmeleri söylenir.

Hamdüsena Güleç'in jandarmalar tarafından alınan 24 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

46. Korucu olan tanık Hista deresi mevkiinde kavak ağacı kesen diğer korucuların güvenliğini sağlamaktadır. Silah sesleri duyulur ve koruculardan ikisi yaralanır. Korucular ateşle karşılık verir. Deredeki koruculara yardım ulaştığında 6-7 civarındaki terörist Ormandışı'na doğru kaçmaya başlar. Korucular onları izler. Teröristler köyün içine gelişigüzel ve yoğun olarak ateş açarlar. Korucular köye yaklaştıklarında teröristler ayrılmıştır. Köyün aşağısındaki dereye izlerini kaybederler. Teröristlerin ateşi sırasında iki köylünün öldüğünü öğrenirler. Bu sırada askerler de gelir. Havanın kararması nedeniyle komutan teröristlerin olası kaçış yönlerini kapatır, sabah olunca da bir araştırma timi gönderir. Teröristlerin izi sürüldüğünde, Altinkum'a kaçtıkları anlaşılır. Korucular köylerine geri gönderilir.

Hamdüsena Simpil'in jandarmalar tarafından alınan 24 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

47. Tanık tepedeki üç kişinin gözcülüğünde kavak ağacı kesmeye gider. Teröristler üzerlerine ateş açar ve kardeşi vuruldum diye haykırır. Teröristlere ateşle karşılık verirler. Diğer korucular olay telsizle kendilerine bildirildikten sonra yardıma koşarlar. 7-8 kişi olan teröristler kuzeye doğru kaçarlar. Yardımın gelmesiyle korucular Ormandışına doğru kaçan teröristleri takibe başlarlar. Diğerleri geriye doğru ateş açan teröristleri izlerken yaralılar da köye geri götürülür. Teröristler Ormandışı'na girer. Karşılıklı ateş bir süre devam eder. Bu sırada askerler de gelir. Teröristler dere yatağını kullanarak kuzeye doğru kaçarlar. Köye girdiklerinde korucular teröristlerin yayılım ateşi sonucu iki köylünün öldüğünü öğrenirler. Komutan timleri yerleştirir ve havanın kararması nedeniyle araştırmayı sabaha erteler. Teröristlerin bir traktörle Altinkum'a kaçtıkları anlaşılır. Korucular köylerine geri dönerler.

24 Temmuz 1994 tarihli vukuat raporu

48. Rapor, Teğmen Hakan Temel Aksel, kıdemli uzman çavuş Hacı Ali Büber, korucu Mehmet Zaman Simpil, ölen mağdurun babası Zeki Matyar ile ölen diğer mağdurun oğlu Ahmet Nibak'ın imzalarını taşımaktadır. Raporda şu hususlara yer verilmiştir:

49. 23 Temmuz 1993 günü 16.00 sularında Boyunlu korucuları telsizden, kavak ağacı kesmeye giden 6 korucunun teröristlerde çatışmaya girdiğini duyar. Sadık Simpil ve Medeni Simpil yaralanmıştır. Koruculardan oluşan ikinci bir tim hemen olay mahalline gider.

Teröristler Ormandışı'na kaçmışlardır. Daha sonra korucuların teröristlerle yeniden temas sağladıkları bilgisi alınır. Silvan Jandarma Komando Bölüğünden iki tim Altunkum'a yerleştirilir. Bir korucu timiyle Bayrambaşı Jandarma Karakolundan bir iç güvenlik timi Babakaya köyüne yerleştirilir. Yerleştirme sırasında teröristlerin Ormandışı'na girdikleri ve tepedeki korucularla aralarındaki çatışmanın sürdüğü öğrenilir. Teröristler bir traktöre binerek ve ateş etmeye devam ederek Altunkum köyüne doğru kaçarlar. Bayrambaşı jandarmaları ve korucular Babakaya'dan köye geldiklerinde, 1926 doğumlu Seve Nibak isimli bir kadınla 1985 doğumlu Cihan Matyar isimli bir çocuğun teröristlerin yayılım ateşi sonucu öldüğünü fark ederler. Güvenlik güçleri geceyi geçirmek üzere konuşlandırılır. Sabahleyin, yapılan arama-tarama faaliyetinde 5 adet 7.62 mm. çapında G3 mermisi, 18 adet 7.62 mm. çapında Kaleşnikof mermisi ile teröristlere ait 25 adet Biksi makineli tüfek mermisi bulunur. Yaralı köy korucusu ile vatandaş Silvan'a oradan da helikopterle Diyarbakır Askeri Hastanesine götürülür.

50. Silvan Cumhuriyet Savcısının talimatıyla teröristler tarafından öldürülen köylülerin cesetleri, otopsileri yapılmak üzere ilçe merkezine gönderilir. Olay esnasında, Boyunlu korucuları 3 aydınlatma fişegi, 10 el bombası ve 40 adet 7.62 mm. çapında Kaleşnikof mermisi kullanırken, Silvan komando timi 25 adet 60 mm.'lik havan mermisi ve 1950 adet G3 mermisi kullanmıştır. Tüm aramalara karşın dağlık ve ormanlık arazi nedeniyle boş kovanlar bulunamamıştır. Köyün ve çatışma bölgesinin aranmasını müteakiben başka can ve mal kaybı olmadığı anlaşılmıştır.

Olay yerinin Astsubay Hacı Ali Büber tarafından çizilen 24 Temmuz 1993 tarihli krokisi

51. Bu kroki, kavak ağaçlarının bulunduğu bölgeden Ormandışı'nın içine doğru uzanan ve teröristlerin kuzeydeki Kulp'a kaçmak üzere kullandıkları yolu, köyün güneyine doğru konuşlanan komando timlerinin yerlerini ve iki köylünün cesetlerinin bulunduğu yeri göstermektedir.

24 Temmuz 1993 tarihli otopsi raporu

52. Bu rapor cumhuriyet savcısı ve iki doktor tarafından imzalanmıştır. Raporda, Seve Nibak'ın cesedinin sol arka skapula altında miskapüler hat üzerinde 1X1 cm ebadında giriş deliği ve buna ait ön koltuk altı çizgisinin 4.interkostal hat hizasında 3-4 cm. ebadında çıkış deliği görüldüğü; cesedin kesin ölüm sebebinin ateşli silah yarasına bağlı hayati organ yaralanması ve buna bağlı toraks içi yaygın kanama olduğu belirtilmektedir. Cihan Matyar isimli 8 yaşındaki çocuğun cesesinde ksfoik kemiğinin 2-3 cm. sol tarafında bir adet mermi giriş deliği ve buna bağlı sol arka 10. vertebraya 2-3 cm. mesafede çıkış deliği görüldüğü; ölüm sebebinin ateşli silah yarasına bağlı, kan kaybı ve yaygın iç kanama olduğunun anlaşıldığı belirtilmektedir.

Silvan Devlet Hastanesi Acil Polikliniğinden verilme Zeki Matyar adına düzenlenmiş 24 Temmuz 1993 tarihli rapor

53. Bu raporda başta 1-2 günlük çürükler ve solda sırt bölgesinde kostovertebral bölgede ekimotik alanlar tespit edildiği; kaburga kemiklerinde kırık şüphesi olduğu belirtilmiş ve hasta teşhis ve tedavi amacıyla Diyarbakır Devlet Hastanesine sevk edilmiştir.

Silvan Devlet Hastanesi acil polikliniğinden verilme Sadık Simpil adına düzenlenmiş 24 Temmuz 1993 tarihli rapor

54. Bu raporda, ayakta muhtemel bir mermi girişi, sağ kolda bir mermi girişi ve (yer okunmuyor) muhtemel bir üçüncü mermi çıkışı tespit edildiği belirtilmiştir. Hasta Diyarbakır Devlet Hastanesi Ortopedi Servisine sevk edilmiştir.

Silvan Devlet Hastanesi Acil Polikliniğinden verilme Medeni Simpil adına düzenlenmiş 24 Temmuz 1993 tarihli rapor

55. Bu raporda sol diz kapağının 5-10 cm arka üst kısmında muhtemelen mermi giriş deliği ve buna bağlı arka diz kapağının 10 cm yukarısında çıkış deliği tespit edildiği; kırık ihtimalinin bulunduğu; hayati tehlikenin bulunmadığı belirtilmiştir. Hasta Diyarbakır Devlet Hastanesi Ortopedi servisine sevk edilmiştir.

Sadık Simpil'in jandarmalar tarafından alınan 26 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

56. Boyunlu korucusu olan tanık, Muhyettin Simpil ve Medeni Simpil'le birlikte, 300 m. ötedeki yüksek bir tepede bulunan üç kişinin gözcülüğünde (bu üçünün telsizi yüksekte oldukları için çalışmaktadır) ağaç kesmektedirler. Sadık kendilerine iki kişinin ateş ettiğini görür. Ateş sonucu kolundan ve bacağından yaralanır. O da ateşle karşılık verir. Teröristler kaçar. Korucular Boyunlu'daki diğer koruculardan telsizle yardım isterler. Diğerleri gelir ve teröristleri izlemeye başlarlar. Ormandışı'dan gelen silah seslerini işitir. O ve Medeni Simpil hastaneye götürülür.

Medeni Simpil'in jandarmalar tarafından alınan 26 Temmuz 1993 tarihli ifadesi

57. Korucu olan tanık, Pista deresi mevkiindeki Ormandışı köyü yakınlarında ağaç kesmektedir. Oraya vardıklarında iki ya da üç terörist ateş açar. O ve Sadık Simpil açılan ateş sonucu yaralanır. Sadık ateşle karşılık verir ve teröristler kaçar. Onları koruyan korucular olayı telsizle haber verirler. Bölge kuşatılır. Medeni Ormandışı'dan gelen silah seslerini işitir. Yaralı bacağına tedavi edilmesi için hastaneye götürülür.

Bişar Nibak'ın 27 Temmuz 1993 tarihli dilekçesi

58. 23 Temmuz 1993 günü 17.30 sularında dilekçe sahibinin köyü Ormandışı Boyunlu korucuları tarafından basılır. Karısı ve baldızı kaçarken kendisi de evden dışarı kaçar. İhsan Sümbül, Eşref Sümbül, Zaman Sümbül ve Gurgin Sümbül isimli korucular etrafa gelişigüzel ateş açarlar ve karısını öldürürler. Adıgeçenler, Nibak'ın ürününü ateşe verirler ve bazı evleri de yakarlar. Üstte anılan şahıslarla bir arazi uyuşmazlığı mevcut olup 1981-1982 yıllarına ait belgeler adliyededir. Bişar Nibak, dilekçesinde dört korucuya karşı şikayette bulunmaktadır.

Bişar Nibak'ın Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 2 Ağustos 1993 tarihli ifadesi

59. 23 Temmuz 1993 günü, köyde silah sesleri duyulur. Tanığın karısı Seve korucuların geldiğini söyler. Tanık ve oğlu köyün dışına kaçar. 20.00 sularında jandarmalar oradayken geri gelir. Karısını ölmüş halde bulur. Baldızı, Boyunlu korucularının (İhsan Sümbül, Eşref Sümbül, Zaman Sümbül ve Gurgin Sümbül) eve girerek karısını öldürdüğünü söyler. Adıgeçenler evlere ateş açmışlar ve yakmışlar ayrıca ürünleri de ateşe vermişlerdir. O sırada köyde hiç terörist bulunmamaktadır. Köyün üstte adıgeçenlerle 1984-1985 yıllarına ait bir arazi uyuşmazlığı bulunmaktadır. Bişar Nibak'a göre saldırının sebebi budur. Korucular oradayken bir helikopter köyün üstünde sürekli uçmuş ve manevra yapmıştır. Tanık suçluların cezalandırılmasını ve ekinlerinin zararının ödenmesini talep etmektedir.

Hüsna Nibak'ın Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 2 Ağustos 1993 tarihli ifadesi

60. 23 Temmuz günü 17.30 sularında Boyunlu korucuları tarafından köye baskın yapılır. Tanığın kayınpederi Bişar silah seslerini duymaları üzerine diğer köylülerle birlikte kaçarlar. Dört korucu (İhsan Sümbül, Eşref Sümbül, Zaman Sümbül ve Gürgin Sümbül) eve girerek kayıvalidesini öldürür. Korucular evlere ateş açarak ürünleri yakarlar. Hüsna diğer görgü tanıklarının isimlerini de verir.

Mehmet Zaman Simpil'in Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 2 Ağustos 1993 tarihli ifadesi

61. Boyunlu korucusu olan tanık, teröristlerin odun kesmekte olan kardeşine ve diğerlerine ateş açtıklarının telsizle haber verildiğini söylemektedir. Onlar da derhal Bayrambaşı Jandarma Karakoluna haber verirler. Jandarmalar, olay yerine gitmelerini, kendilerinin de hemen oraya yetişeceklerini söyler. Korucular çatışma mahalline gittiklerinde teröristler kaçmaktadır. Onlar da peşlerine düşerler. Teröristler Ormandışı köyüne girerler. Korucular köyün güneyine doğru tepede mevzilenirler. Teröristler ve korucular birbirlerine karşılıklı ateş açarlar. Teröristler hava kararmadan kısa bir süre önce kaçarken bir traktöre binerler. Bu sırada bir helikopter gelir ve teröristlere ateş açar. Çatışma sırasında köyün etrafındaki ekinler tutuşur. Hava kararır. Yüzbaşı Hakan koruculara köylerine dönmelerini söyler. Daha sonra iki köylünün öldüğünü fakat bunları korucuların öldürmediğini öğrenir. Şikayetçi Bişar Nibak'ın terörist olan bir torunu öldürülmüştür ve akrabalarından birçoğu da teröristtir.

Gürkan Simpil'in Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 2 Ağustos 1993 tarihli ifadesi

62. Boyunlu köyünden bir çoban olan tanık, 23 temmuz 1993'te koyunlarını otlatmaktadır. Korucu değildir. Çatışmadan akşam köye döndüğünde haberi olmuştur. Olaya herhangi bir şekilde karışmamıştır. Kendisini doğrulayacak tanıkların isimlerini vermiştir.

İhsan Simpil'in Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 2 Ağustos 1993 tarihli ifadesi

63. Boyunlu köyü korucularının başı olan tanık, teröristlerin odun kesmekte olan kardeşine ve diğerlerine ateş açtıklarını telsizden duyduğunu ve derhal Bayrambaşı Jandarma Karakoluna haber verdiğini söylemektedir. Çatışma Pişta deresi bölgesindedir. Bölgeye inerek çatışmaya katılırlar. Teröristler kaçmaya başlarlar ve Ormandışı'na girerler. Korucular güneye doğru mevzilenirler ve teröristlere karşılıklı olarak ateş açarlar. Helikopter gelerek teröristlere ateş açar. Teröristler bir traktöre binerek Kulp'a doğru kaçmaya başladıklarında helikopter ve korucular onları takip eder. Bazı korucular köyün içinden geçerler. Çatışma esnasında atılan izli mermiler yüzünden ekinler ve toplanan ürünler tutuşur. Korucular teröristleri Altinkum köyü eteklerine kadar izlerler. Hava karardığı ve teröristler Kulp tarafına ulaştığı için korucular, askerlerin de bulunduğu Ormandışı köyüne dönerler. İhsan bir kadının ve çocuğun öldürüldüğünü duyar. Korucular ve askerler gece boyunca köyde kalırlar. Kimse korucuların birini öldürdüğünü o sırada iddia etmez. Seve Nibak, tanığın yakın bir akrabası olup teyzesi gibidir. Korucular aleyhinde yapılan şikayetler teröristlerin baskısından kaynaklanmaktadır. Teröristler korucu sistemini ortadan kaldırmak istemektedirler.

Eşref Simpil'in Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 2 Ağustos 1993 tarihli ifadesi

64. Köy korucusu olan tanık telsizden Pişta deresi mevkiinde odun kesmekte olan koruculara teröristler tarafından ateş açıldığını duyar. Bayrambaşı Karakoluna haber verdikten sonra diğer korucuların yardımına koşarlar ve çatışmaya katılırlar. Korucubaşının kardeşi Sadık ve Medeni yaralanmıştır. Çatışma sürerken teröristler Ormandışı'na yönelirler. Onlar da

peşlerinden gider. Korucular köye giremez yakındaki tepeye mevzilenirler. Bu sırada jandarmalar da yakındaki Babakaya köyüne gelmişlerdir. Bir helikopter gelerek köydeki teröristlere ateş etmeye başlar. Teröristler Kulp'a doğru kaçmaya başlarlar. Helikopter de onları izler. Teröristlerin köyü terk edip kaçmaya başladıklarında saat 17.00 civarındır. 20.30 sularında korucular ayrılmadan önce bir kadının ve çocuğun öldüğünü duyarlar. 20.30 sularında köye askerler gelir. Bayrambaşı jandarma karakolu komutanı 22.00 sularında telsizle koruculara haber vererek korucuların Ormandışı'na dönmeleri ve geceyi orada geçirmeleri talimatını verir. Tanık kimseyi öldürmemiştir. Şikayetçiler teröristlerin baskısı altındadırlar.

Jandarmalar tarafından hazırlanan 18 Ağustos 1993 tarihli tutanak

65. Bu tutanakta Ergani Komando Taburu ve Silvan Komando Bölüğü'nün 8 ve 12 Ağustos 1993 tarihlerinde ortak bir operasyon düzenlediği, Sadık Sampil, Medeni Sampil ve Muhyettin Sampil'i de yaralayan Seve Nibak ve Cihan Matyar'ın katillerinin yakalanamadığı ve kimliklerinin tespit edilemediği belirtilmektedir.

M. Sabri Matyar'ın Silvan Cumhuriyet savcısı tarafından alınan 31 Ağustos 1993 tarihli ifadesi

66.16.00 sularında 30 civarında Boyunlu köyü korucusu Ormandışı köyüne girerek tüm evlere ateş etmeye başlarlar. Mermilerden bir kısmı kendi evine isabet eder. Bu sırada köyde ne terörist ne de çatışma vardır. Korucuların Seve Nibak ve Cihan Matyar'ı öldürdüğünü duyar. Korucular hasadı yapılmış ekinleri de ateşe vermiş fakat evlere dokunmamışlardır. İki saat sonra korucular köylerine dönerler. Onlar köyden ayrılmadan önce, bir helikopter köye doğru alçalır ve bazı yerlere ateş açar. Karanlık çöktükten sonra, saat 19.00 sularında askerler köye gelir. Tanık, Bayrambaşı Karakol Komutanı Astsubay Hacı Ali'ye olanları anlatır. Buna rağmen hiçbir soruşturma açılmaz.

Mehdi Matyar'ın Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 31 Ağustos 1993 tarihli ifadesi

67. 30 civarında Boyunlu köyü korucusu Ormandışı köyüne gelerek ateş açarlar. Küfürler savurarak evlere girerler ve ateş ederler. Tanık, Seve Nibak ve Cihan Matyar isimli iki şahsın öldürüldüğünü duyar. Korucular ürünleri ve ekinleri yakmışlar fakat evlere dokunmamışlardır. 19.30 sularında korucular kendi köylerine dönmek üzere köyü terk ederler. Korucular ayrılmadan kısa bir süre önce bir helikopter gelerek çeşitli hedeflere ateş açar. Korucular ayrıldıktan sonra köye askerler gelir. Köylüler onlara her şeyi anlatır fakat askerler onlara inanmadıkları için korucuları tutuklamaz.

Şevket Aslan'ın Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 1 Eylül 1993 tarihli ifadesi

68. 16-17.00 sularında, tanık köyde silah sesleri işitir. Boyunlu korucuları köye gelerek ateş açarlar. Köyde ne terörist vardır ne de çatışma. Korucular ekinleri ve hasadı yapılmış ürünleri yakarlar ama evlere dokunmazlar. Tanığın evine de gelerek, oğlunu terörist olduğu iddiasıyla bağlarlar ve silah ararlar. Tanığın oğlunu da yanlarına alarak evden çıkarlar. Oğlu daha sonra kaçmayı başarır. Ekinleri yanarken bir helikopter alçaktan köyün üzerinde uçark. Korucubaşı İhsan burada telsizle komutanla konuşmakta ve "Bir traktörle Kulp'a doğru kaçıyorlar" demektedir. Helikopter daha sonra o tarafa yönelir. Hava karardığında korucuların çoğu köyden ayrılır, korucubaşı ile birkaç korucu kalır. Diğerleri Altinkum Bezvan'a gider, muhtemelen oradaki ürünü de yakarlar. Bu sırada askerler gelir. Köylüler koruculardan korktukları için şikayette bulunamazlar. Askerler kendilerine hiçbir şey yapmamıştır.

Hasan Manar'ın Silvan Cumhuriyet savcısı tarafından alınan 2 Eylül 1993 tarihli ifadesi

69. 16.00-17.00 sularında, korucular köye gelir. O ve diğer köylüler korkudan kendilerini eve kaparlar. Tanık silah sesleri işitir. Korucular evlere ateş açarlar. Köyde terörist olmadığı gibi çatışma da yoktur. Korucular ekini ve hasadı yapılmış ürünü yakarlar. Hava karardıktan sonra askerler gelir. Hüsna Nibak tanığa, koruculara eve girmemelerini söylemek üzere kapıya geldiğinde korucuların Seve Nibak'ı öldürdüğünü söyler. Bu olaylar vuku bulduğu sırada köyün üzerinde bir helikopter uçmaktadır.

Mehmet Zeki Matyar'ın Silvan Cumhuriyet savcısı tarafından alınan 13 Eylül 1993 tarihli ifadesi

70. Boyunlu korucuları Ormandışı köyüne gelerek etrafa ateş açarlar. Tanık, oğlu Cihan'ın eve gelirken korucubaşı tarafından öldürüldüğünü görür. Daha sonra korucular ürünü yakarlar. Karanlık çökünce, korucular köyden ayrılırlar. Köyde hiçbir terörist olmadığı gibi silahlı bir çatışma da olmamıştır. Korucular ayrıldıktan sonra köye askerler gelir –tanık onları görmek çünkü korkudan evin içinde kalmıştır.

Azize Matyar'ın Silvan Cumhuriyet savcısı tarafından alınan 13 Eylül 1993 tarihli ifadesi

71. Silah seslerini duyan tanık Veysi'nin evine koşar. Oğlu Cihan Veysi'yledir. Eve girerler ve kapıyı kitlerler. Bu arada ateş açılır ve oğlu vurulur. Kocası köyün dışında sürüyü gütmektedir. Korucular ürünü ve ekini yakarlar. Köyde ne terörist vardır ne de teröristlerle çatışma.

Faysal Aslan'ın Silvan Cumhuriyet savcısı tarafından alınan 21 Eylül 1993 tarihli ifadesi

72. Tanık dışarda tarladadır. 13.00 sularında silah sesleri işitir. Eve dönerken evden 100 m. uzakta babasıyla karşılaşır. Babası saklanmaları gerektiğini çünük boyunlu korucularının köyün erkeklerini öldürdüğünü söyler. Tanık evden çok uzakta olmayan dere kenarında bir yere saklanır. Boyunlu'dan 100 kadar şahsın köyü bastığını görür. İçlerinden bazılarını da tanımaktadır. Eşref, Görgü ve İhsan Simpil'i rastgele ateş açarak köye girerken görür. Adıgeçenler, babasını, annesini, kardeşini ve karısını rehin alarak eğer ortaya çıkmazsa onları öldüreceklerini söylerler. Annesi yalvarır ve tanık ortaya çıkar. Eşref tanığı bağlayarak teröristlerin nerede olduklarını söylemesini ister. Tanık, Eşref'e, 10 gün önce teröristlerin kendisini ve babasını götürdüklerini anlatır. Teröristlere 50 milyon TL vermeleri üzerine serbest bırakılmışlardır. Eşref yalan söylediğini ve teröristlerle bağlantısı olduğunu söyler. Tüfeğin dipçiğiyle tanığa vurur. Tanık Seve Nibak ve Cihan Matyar'ın öldürüldüğünü görmemiştir. Korucular tanığı öldürmekle tehdit ederler. Korucular su içmesi için ellerini çözdüklerinde kaçma fırsatı yakalar.

73. Korucular, harmanlanmış ekini yakarlar. Bu sırada bir helikopter alçak irtifada köyün üzerinde uçmaktadır. Koruculardan İhsan telsizle helikopterle konuşmaktadır. Konuştuğu kişi il jandarma alay komutanıdır. İhsan 70-80 ölü olduğunu iddia ederek helikopterden bazı yerlere ateş açmasını ister. Teröristlerin bir traktörle kaçtığını söyler. Helikopter onların köylü olup olmadığını sorduğunda ise terörist olduklarını ve öldürmelerini söyler. Helikopter traktörle kaçanlar sivil oldukları için üstlerine ateş etmez.

74. 19.00 sularında güvenlik güçleri geldiğinde tanık astsubay rütbesindeki komutana neler olduğunu anlatır. Astsubay, kendilerine, korucuların teröristlerin saldırısına uğradıkları yönünde haber geldiğini söyler. Astsubay orada bulunan İhsanla konuşur. İhsan gülerek, tüm

köyü yok edebileceklerini fakat üsteğmenin bu kadarının yeterli olduğunu söylediğini iddia eder. Korucular köyde üç gün kalır. Tanık korucular aleyhinde şikayette bulunur.

23 Ekim 1993 tarihli balistik ekspertiz raporu

75. Bu rapor 23 Temmuz 1993 tarihindeki olayda atılan kovanları listelemektedir. Rapora göre bu kovanlar 7 farklı silahtan ateşlenmiştir. Boş kovanlar şu anda, atıldıkları silahların başka olaylarda da kullanılıp kullanılmadığını tespit etmek üzere incelenmektedir. İnceleme tamamlandığında bir rapor daha hazırlanacaktır.

Silvan cumhuriyet savcısının 27 Ekim 1993 tarihli görevsizlik kararı

76. Bu kararda öldürülen kişiler (Seve Nibak ve Cihan Matyar), yaralı şahıslar (Zeki Matyar, Sadık Simpil, Medeni Simpil) sayılmış ve PKK teröristleri de şüpheli olarak belirtilmiştir. Kararda Pista mevkiinde teröristler tarafından koruculara silahlı saldırı düzenlendiğinin anlaşıldığı ifade edilmektedir. Teröristler Ormandışı köyüne girerek ve gelişigüzel ateş ederek geri çekilmişlerdir. Bu sırada iki köylü ölmüştür. Güvenlik güçleri geldiğinde teröristler kaçmıştır. Söz konusu suçlar DGM yetkisine girdiği için Silvan cumhuriyet savcısı dosyayı DGM Başsavcılığına göndermiştir.

Diyarbakır DGM savcısının 24 Kasım 1993 tarihli görevsizlik kararı

77. Bu kararda, İhsan, Eşref, Mehmet Zaman ve Gürkan Simpil, Seve Nibak ve Cihan Matyar'ın katl zanlıları olarak sayılmıştır. Kararda, şüpheli korucuların Ormandışı köyüne baskın düzenleyerek gelişigüzel ateş etmek suretiyle üstte adı geçen şahısları öldürdüklerinin anlaşıldığı belirtilmektedir.

23 Temmuz 1994 tarihli ve Silvan ilçe jandarma komutanı tarafından da imzalanan vukuat raporu

78. Olay, 13 Ocak 1994 tarihinde meydana gelen PKK üyeleriyle girişilen bir silahlı çatışma olarak tarif edilmektedir. Boyunlu korucuları Kaforme tepesine doğru ilerlerken 7-8 kişilik bir terörist grubuyla karşılaşır. Mehmet Safi Arancak ve kimliği belirlenemeyen bir PKK teröristinin öldürüldüğü bir çatışma çıkar. Temas sağlanır sağlanmaz, Boyunlu'dan 3 korucu timi, Onbaşlar'dan bir korucu timi, bir BTR-80 ve 3 jandarma komanda timi takibe başlar. Kan izleri bulunmasına karşın iki teröristin yaralandığı başka teröriste rastlanmadığı sonucuna varılır.

29 Eylül tarihli 1994 ve jandarmayla başvuran tarafından imzalanan tutanak

79. Bu tutanakta başvuranla Mehmet Safi Arancak'ın Ormandışı'daki evlerinin ve bahçelerinin yakıldığına ilişkin şikayetlerine yönelik bir soruşturma yürütüldüğü belirtilmektedir. Bu olayla ilgili olarak yerel jandarma karakoluna hiçbir başvuruda bulunulmamıştır. Mehmet Safi Arancak, 13 Ocak 1994 tarihinde Boyunlu köyü yakınlarında güvenlik güçleriyle teröristler arasında çıkan çatışmada öldürülür. Başvuranın Silvan ve Ormandışı'da evleri bulunmaktadır. Hasat mevsiminde Ormandışı köyüne gelmektedir. Ormandışı'daki Evi, bahçesi ve tarlaları korucular tarafından yakılmamıştır.

Başvuranın cumhuriyet savcısı tarafından alınan 30 Eylül 1994 tarihli ifadesi

80. Başvuran Ormandışı köyünde yaşadığını, Mehmet Safi Arancak'ın 13 Ocak 1994 tarihinde güvenlik güçleriyle girilen çatışmada öldürüldüğünü belirtmektedir. Başvuran, Arancak'ın terörist olup olmadığını bilmemektedir. Başvuranın Ormandışı'daki evi, bahçesi ve tarlaları

iddia edildiği gibi yakılmamıştır. Konuyla ilgili olarak başvuran hiçbir makama başvuruda bulunmamıştır.

Silvan İlçe Jandarma Komutanının Silvan Cumhuriyet Savcısına muhatap 30 Eylül 1994 tarihli yazısı

81. Bu yazıda, başvuran ve Mehmet Safi Arancak'ın, evlerinin, bahçelerinin ve tarlalarının korucular tarafından 24 Temmuz 1993 tarihinde yakıldığını iddia ederek Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna başvuruda bulundukları belirtilmektedir.

82. Yapılan araştırmalara göre, bu hususta jandarmaya hiçbir başvuru yapılmadığı anlaşılmıştır. Mehmet Safi Arancak, 13 Ocak 1994 günü Boyunlu köyü Kaforme tepesi mevkiinde teröristlerin yanında güvenlik güçleriyle çatışırken öldürülmüştür. Başvuranın Silvan ve Ormandış'ında evleri bulunmaktadır. Ormandış'ndaki evi, bahçesi ve tarlaları korucular tarafından yakılmamıştır. İddialar asılsızdır.

Silvan cumhuriyet savcısının 3 Ekim 1994 tarihli takipsizlik kararı

83. Başvuran ve Mehmet Safi Arancak'ın evlerinin, bahçelerinin ve tarlalarının korucular tarafından yakıldığı ve köylerini terk etmek zorunda bırakıldıkları iddia edilse de, başvuranın ifadesinden, Silvan ilçe jandarma komutanının yazısından, otopsi raporundan ve diğer belgelerden soruşturmanın, iddiaları ve söz konusu suçların işlendiğini doğrulayacak kanıtlar ortaya çıkarmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla herhangi bir kamu davası açılmamıştır.

Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesinin 1 Temmuz 1996 tarihli kararı

84. Bu kararla İhsan Simpil, Eşref Simpil, Mehmet Zaman Simpil ve Gökhan Simpil, Seve Nibak ve Cihan Matyar'ın öldürülme iddiasıyla yargılandıkları davadan beraat etmişlerdir.

85. Anılan mahkeme 23 Temmuz 1993 tarihinde PKK ve köy korucuları arasında bir çatışma çıktığı sonucuna varmıştır. Teröristler, mağdurların yaşadığı Ormandış köyüne kaçmışlar korucular da peşlerinden köye girmiştir. Mahkeme kanıtları aşağıdaki gibi özetlemektedir.

Gürkan Simpil olayda yer almadığını sürüyü otlattığını iddia etmektedirler. Adıgeçenin savunması Yaşar, Makbule, Kamil Simpil ve Salih (soyad okunaksız)'in ifadeleri tarafından da doğrulanmaktadır. Eşref, İhsan ve Mehmet Zaman Simpil olayda yer aldıklarını ve köye girdiklerinde iki taraflı çatışma çıktığını belirtmişlerdir. Mağdurların bu çatışma sırasında öldürülmüş olabileceklerini fakat korucuların onları öldürmediğini ifade etmişlerdir.

Seve Nibak'ın kocası Bişar Nibak, kaçtığı için karısına ne olduğunu görememiştir. Cihan'ın annesi Azize Matyar evlerinde kendilerine ateş edildiğini ifade etmektedir. Dışarıda yangın çıkmış ve bir mermi oğluna isabet ederek onun ölümüne yol açmıştır. Seve kapıyı açtığı anda, Eşref, İhsan ve Gürkan isimli üç korucuyu görmüştür. Mehmet Zeki Matyar olayı kendi gözüyle görmediğini belirtmektedir. Faysal Aslan mağdurları kimin öldürdüğünü bilmediğini ve olaya bizzat tanık olmadığını söylemektedir. Metin Matyar da cinayeti işleyenleri kendi gözleriyle görmediğini ifade etmektedir.

Olay yerinde bulunan Boş kovanlar ve diğer maddi kanıtlar korucuların cinayete karıştığı iddiasını boşa çıkarmaktadır.

Olay esnasında komuta görevini yürüten Yüzbaşı Hakan Temel Aksel ile Üsteğmen Hacı Ali Biber'in ifadeleri de alınmıştır. Adıgeçenler PKK ile korucular arasında çatışma çıktığını, mağdurların teröristlerin açtığı ateş sonucu öldüklerini belirtmektedirler. Dürbünle

baktıklarında teröristleri köyden kaçarken görmüşlerdir. Adıgeçen subaylar bir soruşturma yürütmüşler ve mağdurların teröristler tarafından öldürüldüğü sonucuna varmışlardır. Sonuç olarak, toplanan kanıtlar ışığında korucuların mağdurları öldürdüklerine ilişkin hiçbir inandırıcı kanıta rastlanamamıştır. Mağdurların teröristler tarafından mı yoksa korucular tarafından mı öldürüldüğü kesin olarak belirlenememiştir.

Şikayetçilerin ortaya attığı iddialar, tanık ifadelerine dayanmamaktadır. Soruşturma esnasında verilen ifadeler mahkemede verilenlerle çeliştiği için dikkate alınmaları mümkün değildir. Tanık ifadeleri ve dosyanın içeriği suça ilişkin yeterli, belirleyici ve inandırıcı kanıtlar ortaya koyamamıştır. Dolayısıyla davalılar beraat etmelidir.

Başvuranın Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 2 Temmuz 1996 tarihli ifadesi

86. Başvuran, Silvan cumhuriyet savcısına zaten ifade verdiğini belirtmiştir. Başvuranın talebi üzerine 30 Eylül 1994 tarihli ifadesi kendisine okunmuştur. Başvuran bu ifadeyi sürdürmek istediğini belirtmiştir. Baskı altında olmadığını ifade ederek bu yöndeki iddiaları reddetmiştir. Evi ve malları yakılmamıştır. Temmuz 1993'te Ormandışı ve Boyunlu köylerinde çatışma çıkmış ve teröristler kaçmıştır. Olaydan sonra köy korucuları köyü aramışlardır. Olay esnasında iki kişi öldürülmüştür. Başvuranın evi yakılmamıştır. Kendisi de hiçbir makama başvurmamıştır.

Ebedin Sezgir'in Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 2 Temmuz 1996 tarihli ifadesi

87. Tanık olayın vuku bulduğu sırada köyde bulunmamaktadır fakat köyde, muhtemelen teröristlerle korucular arasında, çatışma çıktığı kendisine söylenmiştir. Çatışma sırasında iki kişi öldürülmüştür. Tanık başvuranın evinin ya da bahçesinin yakıldığını ne duymuş ne de görmüştür. Tanık, 1994'ün kış aylarında güvenlik güçleriyle girilen bir çatışmada öldürülen Mehmet Safi Aranacak'ı tanımaktadır. Köyde 25 hane bulunmakta olup başvuran hala orada yaşamakta; bağ ve bahçesinde çalışmaktadır.

Ahmet Baykuşak'ın jandarmalar tarafından alınan 14 Nisan 2000 tarihli ifadesi

88. Tanık sık sık terörist saldırılara maruz kalan bir bölgede bulunan Bayrambaşı köyünde yaşamaktadır. Birçok köylü teröristlerin baskısı nedeniyle evlerini terk etmişler ve korucularla güvenlik güçlerinin koruduğu daha güvenli bölgelere taşınmışlardır. Söz konusu dönemde başvuran, Basog ilçesindeki evinin kapı ve pencerelerini satmak üzere çıkararak Ormandışı'na taşınmıştır. Ev terk edildiği için harabeye dönmekle birlikte hala çoğu bölümü sağlamdır. Başvuranın evi yanmamış ya da korucular tarafından tahrip edilmemiştir. Tanığın tahminine göre başvuran Almanya'da yaşayan ve PKK üyesi olan oğlunun etkisinde kalmıştır.

Kamil Simpil'in jandarmalar tarafından alınan 14 Nisan 2000 tarihli ifadesi

89. Tanık, yoğun terörist faaliyet nedeniyle Piştâ vadisindeki evini ve bahçelerini terk etmek zorunda kaldığı için Boyunlu köyünde yaşamaktadır. Başvuran da dahil olmak üzere akrabası olan birçok kişi aynı şeyi yapmıştır. Başvuranın Basog ilçesinde evi de teröristlerin tacizine uğramıştır. Bir keresinde vadiye bir PKK saldırısı olmuş ve Sadık Simpil'le Medeni Simpil yaralanmıştır. Teröristler başvuranın evine girerek çatışmadan kaçmışlardır. Başvuran oradaki evi terk etmiş ve Ormandışı'nda yaşamaya başlamıştır. Başvuran evin ahşap döşemelerini almak üzere geri dönmüştür. Evin belli başlı kısımları, başvuran girişleri kaldırdığı için bazı taşlar döküldüğü halde hala sağlamdır. Başvuranın evinin korucular tarafından yıkılması

sözkonusu değildir. Tüm köylüler başvuranın oğlunun Almanya'da yaşadığını ve PKK'yı desteklediğini bilmektedir.

3. Fotoğraflar

Hükümet tarafından sunulan fotoğraflar

90. 15 Temmuz 1998 tarihinde Hükümet, 11 Eylül 1998 tarihli bir tutunakla birlikte iki fotoğraf sunmuştur.

91. Her iki fotoğrafta da başvuran olduğu düşünülen bir şahıs Ormandışı'ndaki evinin önünde ayakta dururken gözükmemektedir. Tek katlı ev çatılı ve sağlamdır.

Başvuran tarafından sunulan fotoğraflar

92. 22 Haziran 2000 tarihinde, başvuranın avukatları başvuranı evinin dışındayken gösteren iki renkli fotoğraf sunmuştur. Söz konusu fotoğraflarda, metruk, çatısız, tuğla ve taşları başvuranın boyuna varan bir ev gözükmemektedir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

93. Mahkeme, diğer davalarda özellikle de 16 Eylül 1996 tarihli Akdivar vd-Türkiye kararı, RD 1996-IV, §§ 28-43, 28 Kasım 1997 tarihli Menteş vd- Türkiye kararı, RD 1997-VIII, §§ 36-51; 24 Nisan 1998 tarihli Selçuk ve Asker-Türkiye kararı, RD 1998-II, §§ 33-45 ; 25 Mayıs 1998 tarihli Gündem-Türkiye kararı, RD 1998-III, §§ 32-45 ; 16 Kasım 2000 tarihli 23819/94 no'lu Bilgin-Türkiye kararının ilgili paragraflarında sunulan iç hukuk özetlerine atıfta bulunmaktadır.

A. Olağanüstü Hal

94. Yaklaşık 1985 yılından beri, Türkiye'nin güneydoğusunda güvenlik güçleriyle PKK üyeleri arasında çatışmalar hüküm sürmektedir. Bu çatışma asker ya da sivil binlerce cana mal olmuştur.

95. Olağanüstü Hal Kanunu (Kanun no.2935, 25 Ekim 1983) uyarınca iki önemli Kanun Hükmünde Kararname (KHK) çıkarılmıştır. Birincisi 10 Temmuz 1987 tarihinde çıkarılan 285 Sayılı KHK olup, onbir güneydoğu ilinin onunu kapsayan bir olağanüstü hal bölge valiliği kurmaktadır. Anılan KHK'nin 4. maddesinin b ve d fıkraları uyarınca tüm özel ve genel kolluk kuvvetleriyle Jandarma Asayiş Komutanlığı bölge valisinin emrine verilmektedir.

96. İkincisi 16 Aralık 1990 tarihinde çıkarılan 430 Sayılı KHK'dir. Bu KHK de bölge valisinin yetkilerini güçlendirmiştir. Örneğin, bölge valisi görev alanı içindeki yargıçlar ve savcılar da dahil olmak üzere kamu görevlilerinin ve çalışanlarının yer değiştirmesine karar verebilir. İlgili KHK'nin 8. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun Hükmünde Kararname ile İçişleri Bakanına, Olağanüstü Hal Bölge Valisine ve olağanüstü hal bölgesi dahilindeki il valilerine tanınan yetkilerin kullanılması ile ilgili her türlü karar ve tasarruflarından dolayı bunlar hakkında cezai, mali veya hukuki sorumluluk iddiası ileri sürülemez ve bu maksatla herhangi bir yargı merciine başvurulamaz. Kişilerin sebepsiz uğradıkları zararlardan dolayı Devlettten tazminat talep etme hakları saklıdır."

B. İdari sorumluluğa ilişkin Anayasal hükümler

97. Türk Anayasasının 125. maddelerinin 1. ve 7. fıkraları aşağıdaki gibidir:

"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır... İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

98. Bu hüküm olağanüstü hal ve savaş hali de dahil olmak üzere hiçbir sınırlamaya tabi değildir. 125. maddenin son hükmü, "sosyal risk" kuramına dayalı mutlak ve objektif sorumluluk taşıyan idarenin, sorumlu tutulabilmesi için mutlaka hatalı olduğunun kanıtlanmasını da gerekli kılmamaktadır. Dolayısıyla, idare, kimliği belirsiz kişilerce ya da teröristlerce işlenen fiillerden zarar gören şahıslara, kamu düzeni ve güvenliğiyle ya da bireysel yaşam ve mülkiyetin korunmasıyla ilgili görevlerini yerine getirmediği gerekçesiyle tazminat ödeyebilir.

99. İdare aleyhine her türlü dava, yargılama usulü yazılı olan idare mahkemelerine açılır.

C. Ceza hukuku ve usulü

100. Türk Ceza Kanunu (TCK) şu fiilleri suç saymıştır:

- Bir kimsenin bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek ya da o şeyi işlememeye mecbur etmek için diğer bir kimseye zor kullanması veya onu tehdit etmesi (madde 188);
- tehdit (madde 191)
- kişinin konutunu kanunsuz olarak aramak (madde 193 ve 194);
- bir kimseyi işkence veya kötü muameleye tabi tutmak (madde 243 ve 245);
- bir başkasının malına kasten zarar vermek (526 vd maddeler)

101. Bu suçlarla ilgili tüm şikayetler, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 151 ve 153. maddeleri uyarınca cumhuriyet savcısına ya da yerel idari makamlara yapılabilir. Cumhuriyet Savcısı, ihbar veya herhangi bir suretle bir suçun işlendiği şüphesini uyandıracak bir durumla karşılaşır karşılaşmaz kamu davası açmaya gerek olup olmadığına karar vermek üzere hemen soruşturma açmakla mükelleftir (Madde 153). Şikayetler yazılı ya da sözlü yapılabilir. Bir şikayetçi, savcının cezai kovuşturma başlatılmasına gerek olmadığı yönündeki kararına itiraz edebilir.

102. Şikayet konusu fiilleri işlediğinden şüphe edilenler askeri personelse, verilen emirlere uymadıklarında, Askeri Ceza Kanununun 86 ve 87. maddelerine uyarınca, zarara sebebiyet vermek, insan yaşamını tehlikeye düşürmek ve mala zarar vermekten kovuşturulabilirler. Bu durumda, soruşturma CMUK'a göre yetkili makam nezdindeki (asker olmayan) şahıslarca ya da zanlının hiyerarşik üstü tarafından başlatılabilir (Askeri Mahkemelerin Kuruluş ve İşleyişine ilişkin 353 Sayılı Kanun'un 93 ve 95. maddeleri)

103. Eğer zanlı bir Devlet görevlisi ya da memuru ise, yerel idare kurullarından lüzum-u muhakeme kararı alınması gerekmektedir. İdare kurulu kararları Danıştay'da temyiz edilebilir; idare kurullarının vermiş olduğu men-i muhakeme kararları Danıştay tarafından re'sen incelenir.

D. Medeni Hukuk Hükümleri

104. Memurlar tarafından işlenen maddi ve manevi zarara sebebiyet veren herhangi bir yasadışı fiil, bu cürüm olsun işkence olsun, olağan medeni hukuk mahkemeleri önünde

tazminat davası konusu olabilir. Borçlar Kanununun 41. maddesi uyarınca, gerek kasten gerek ihmal ve savsaklama yahut tedbirsizlik ile haksız bir surette diğer kimseye zarar veren şahıs, o zararın tazminine mecburdur. Maddi kayıplar, Borçlar Kanununun 46. maddesi, manevi kayıplar ise yine aynı yasanın 47. maddesi uyarınca medeni hukuk mahkemeleri tarafından tazmin edilir. Terörist şiddetin sebep olduğu zararlar ise Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu tarafından karşılanabilir.

E. 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Etkisi

105. Terör suçlarının sözkonusu olduğu durumlarda, cumhuriyet savcılarının yetkileri, Türkiye genelinde kurulmuş bulunan Devlet Güvenlik Mahkemelerine (DGM) ve bunların savcılarına geçer.

106. Olağanüstü hal bölgesinde görev yapan güvenlik gücü mensuplarının işlediği suçlar bakımından da Cumhuriyet Savcılarının yetkileri bulunmamaktadır. 285 sayılı KHK'nin 4§1 hükmü, bölge valisinin emrindeki tüm güvenlik görevlilerinin, görevleri sırasında işledikleri suçlar bakımından 1914 Sayılı Memurin Muhakematı Kanununa tabi olacaklarını öngörmektedir. Bu arada bir başka kanun 1914 Sayılı Kanunun yerini almıştır. Dolayısıyla, güvenlik güçleri tarafından suç işlendiği ihbarını alan herhangi bir savcı görevsizlik kararı vererek dosyayı İdare Kuruluna göndermekle mükelleftir. Memurlardan oluşan idare kurullarına vali başkanlık eder. Kurul tarafından verilen men-i muhakeme kararları Danıştay tarafından re'sen incelenir. Lüzum-u muhakeme kararı alındıktan sonra davayı soruşturma görevi savcınındır.

HUKUK

I. MAHKEMENİN OLAYLARA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMESİ

A. Genel İlkeler

107. Mahkeme kanıtların değerlendirilmesinde kanıt standardı olarak "makul şüphenin ötesini" benimsemiştir. Bu tür bir kanıt, yeteri kadar güçlü, açık ve tutarlı çıkarımların ya da olgulara ilişkin çürütülemez varsayımların birarada bulunmasını gerektirir. Bu bağlamda tarafların kanıt toplanırken takındığı tutumlar dikkate alınmalıdır (18 Ocak 1978 tarihli İrlanda-İngiltere kararı, Series A no.25, p.65, § 161).

108. Mahkeme kendi rolünün ikincil niteliğine hassasiyet göstermektedir ve davanın koşullarının kaçınılmaz kıldığı durumlar haricinde, ilk derece mahkeme rolünü üstlenmek konusunda ihtiyatlı olmalıdır (örneğin, 4 Nisan 2000 tarihli McKerr-İngiltere kararı, no.28883/95). İç hukukta bir kovuşturmanın yapılmış olduğu durumlarda, Mahkeme, yerel mahkemenin değerlendirmesi yerine kendi değerlendirmesini geçiremeyeceği gibi önündeki kanıtları değerlendirme görevi de genel bir kural olarak anılan mahkemelere aittir (22 Eylül 1993 tarihli Klaas-Almanya kararı, Series A no.269, s.17, § 29). Mahkeme yerel mahkemelerinin bulgularıyla bağlı olmamakla birlikte, bu mahkemeler tarafından ulaşılan sonuçlardan farklı sonuçlara ulaşabilmesi için ikna edici unsurlar gerekmektedir (bkz. üstte anılan Klaas kararı, s.18, §30).

109. Fakat iddiaların Sözleşme'nin 2 ve 3. maddeleriyle ilgili olduğu hallerde Mahkeme'nin incelemesi daha kapsamlı olmalıdır. (bkz. 4 Aralık 1995 tarihli Ribitsch-Avusturya kararı,

Series A no. 336, s.24, § 32). Eğer yerel mahkemede benzer iddialarla ilgili cezai kovuşturma yürütülmüşse, ceza hukuku sorumluluğunun, Sözleşmeyle üstlenilen uluslararası hukuk sorumluluğundan farklı olduğunu göz önünde tutmak gerekmektedir. Mahkeme'nin yetkisi uluslararası hukuk sorumluluğuyla sınırlıdır. Sözleşmenin getirdiği sorumluluk, Sözleşme'nin amaçları temelinde ve ilgili uluslararası hukuk ilkeleri ışığında yorumlanması ve uygulanması gereken, Sözleşme hükümlerine dayanmaktadır. Bir Devletin kendi organ, görevli ve memurlarının eylemleri nedeniyle Sözleşme uyarınca yüklendiği sorumluluk, ulusal ceza mahkemelerince incelenen ve kişisel cezai sorumlulukla ilgili iç hukuk meseleleriyle karıştırılmamalıdır. Bu bakımdan birilerinin suçlu ya da masum olduğu şeklinde bir sonuca ulaşmak, Mahkemenin alanı dışında kalmaktadır.

B. Mahkemenin bu davaya ilişkin değerlendirmesi

1. Arka plan

110. Başvuran, Silvan ilçesi Ormandışı köyüne yaklaşık iki km. uzaklıkta Basog mezrasında yaşamaktadır. Başvuranın sunduğu görüşlerde iddia edilenin aksine, Ormandışı köyü, 21689/93 nolu, *Ahmet Özcan vd-Türkiye* başvurusunda, Komisyon incelemesinin konusu olan Ormaniçi köyüyle aynı köy değildir. Özcan davasındaki Ormaniçi köyü, 100 km kadar güneydoğudaki Erüh ilçesine bağlıdır. Dolayısıyla başvuranın görüş ve ifadelerinde Ormaniçi köyüne yapılan atıflar yanlıştır (bkz. 9-19 ve 31-32. paragraflar).

111. Ormandışı köyü, 1993 yılında PKK'nın eylemler yaptığı ve güvenlik güçlerinin PKK'ya yönelik operasyonlar yürüttüğü bir bölgede bulunmaktadır.

112. Ormandışı köyünde korucu yani köyü korumak ve güvenlik güçlerine yardım etmek üzere atanan köylüler bulunmamaktadır. Yakındaki Boyunlu köyü ise koruculara sahip olup korucubaşı İhsan Simpil (bazı belgelerde Sömbül)'dir. İhsan'ın kardeşleri Eşref ve Mehmet Zaman da korucudur.

113. İki köy arasında Ocak 1992'de ya da o tarihlerde daha önce de benzer bir olay yaşandığı anlaşılmaktadır. Ormandışı'ndan iki köylünün 11 Ocak 1992 tarihli dilekçesinde İhsan, Eşref ve Mehmet Zaman'ın köye ateş açtığı ve Boyunlu köyünün, iki köy arasındaki arazi uyuşmazlığı nedeniyle Ormandışı köylülerinden nefret ettikleri iddia edilmektedir. Uzun süreden beri devam eden arazi uyuşmazlığından 27 Temmuz 1993 tarihli dilekçeyle 2 Ağustos 1993 tarihli ifadede de bahsedilmektedir (bkz. 58-59. paragraflar). Dolayısıyla Mahkeme, sözkonusu iki köy arasındaki düşmanca duyguların geçmişten kaynaklanabileceğini dikkate almak durumundadır.

2. Ormandışı köyünde 23 Temmuz 1993 tarihinde meydana gelen olaylar

114. Başvuran, sunduğu görüşlerde sözkonusu olaydan, Ormandışı'nda 24 Temmuz 1993 günü meydana gelen olay diye bahsetmekle birlikte, diğer tüm belgelerde ve iç soruşturma esnasında alınan tanık ifadelerinde olay tarihi 23 Temmuz 1993 olarak geçmektedir. Mahkeme, önündeki kanıtlar ışığında, olayın 23 Temmuz günü akşama doğru meydana geldiğini düşünmektedir.

115. Olaylara karıştığını kabul eden koruculardan alınan ifadeler tutarlılık arz etmektedir. Bu şahıslar köyün dışında odun toplayan korucularla PKK üyeleri arasında çatışma çıktığını belirtmektedirler. Çıkan çatışma sonucu iki korucu yaralanır. Bu durum, kurşun yaraları

nedeniyle tedavi gördüklerini gösteren tıbbi raporlarla da teyit edilmiştir. Bu köylülerden biri korucubaşı İhsan Simpil'in kardeşidir. Olayların bu tarzda anlatılışına göre, yaralıların yardımına koşan korucular, daha sonra Ormandışı'na kaçan teröristlerin peşine düşmüş ve ateş orada da sürmüştür. İki köylü teröristlerin gelişigüzel ateş etmesi sonucu öldürülmüştür.

116. Ormandışı köylülerinden alınan ifadelerin hiçbirinde herhangi bir çatışmadan bahsedilmemektedir. Mehmet Sabri Matyar'ın 31 Ağustos 1993, Sevkett Aslan'ın 1 Eylül 1993, Hasan Manar'ın 2 Eylül 1993, Mehmet Zeki Matyar ile Azize Matyar'ın 13 Eylül 1993 tarihli ifadeleri herhangi bir terörist ya da çatışmanın varlığını reddetmektedir. Teröristlerle korucular arasındaki çatışmadan söz eden tek ifade, öldürülen çocuğun babası Mehmet Zeki Matyar'ın 24 Temmuz 1993 tarihli ilk ifadesidir. Adıgeçen şahsın 13 Eylül 1993 tarihinde verdiği ifadeyle taban tabana zıt olan bu ifadede Zeki Matyar, olaya bizzat şahit olduğuna ilişkin herhangi bir iddiada bulunmamaktadır. 24 Temmuz tarihli ifadede başvuran, oğlunun çatışmada öldürüldüğünün kendisine söylendiğini, baskı altında olduğunu ve bir sopayla saldıran Bişar Nibak'ın sorumluların korucular olduğunu iddia etmesi için baskı yaptığını söylemiştir. Bu ifade Mehmet Zeki Matyar'ın 24 Temmuz 1993 tarihinde Silvan Devlet Hastanesi Acil Polikliniğinde muayene edildiğini ve kafada, sırtta ve kaburga kemiklerinde çürüklerin ve kırıkların olduğunu gösteren bir rapor ile de desteklenmiştir.

117. Başvuran Mehmet Zeki Matyar'a hem 24 Temmuz 1993 tarihli ifadesini hem de aynı tarihli vukuat raporunu imzalaması için jandarma tarafından baskı yapıldığını; Zeki Matyar'ın gerçekleri yansıtan ifadesinin savcıya verdiği 13 Eylül 1993 tarihli ifade olduğunu, yani adıgeçenin olay sırasında köyde olduğunu ve oğlunun korucu başı tarafından vurulduğunu gördüğünü, herhangi bir silahlı çatışma olmadığını belirtmiştir. Bununla birlikte Zeki Matyar'ın karısının 13 Eylül 1993 tarihli ifadesinde olayı farklı şekilde anlattığı; olay sırasında oğlunun kendisiyle birlikte olduğunu ve dışardan gelen bir merminin oğluna isabet ettiği sırada evin içine saklanmakta olduklarını ifade ettiği görülmektedir. Zeki Matyar'ın karısının anlattıklarına göre kocası köyün dışında olduğu için, oğlunun öldürülmesine tanık olması mümkün değildir.

118. Mahkeme, başvuran ve ailesi tarafından Haziran-Temmuz 2001'de verilen son ifadelere bu kez, korucular ile teröristler arasında köy dışında bir çıkan bir çatışmanın varlığından söz edildiğine dikkat çekmektedir. Bu anlatımlar, korucuların iddia ettiği dere kenarındaki olayı doğrular görünmektedir. Bununla birlikte başvuran ifadesinde, dere kenarındaki olayda iki korucu yaralanınca diğer korucuların öç almak için Ormandışı'na geldiğini ve köye ateş açtıklarını söylemektedir. Olayın sebebinin bu olduğu ilk defa ortaya atılmaktadır.

119., Seve Nibak ve Cihan Matyar'ın öldürülmesiyle ilgili davayı gören Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, 1 Temmuz 1996 tarihli kararıyla bir çatışmanın vuku bulduğu sonucuna varmıştır. Anılan mahkeme, korucuların ve jandarmaların, teröristlerin Ormandışı'na kaçtıkları, korucuların da onları takip ettikleri şeklindeki anlatımlarını kabul etmiştir. İlgili yerel mahkeme köylülerden alınan ifadeleri özetleyerek, yargılama boyunca, köylülerden hiçbirinin, Boyunlu korucularının iki köylüyü öldürdüklerine şahit olduklarına bir iddiada bulunulmadıklarını tespit etmiştir. Anılan mahkeme bazı tanıkların, köylülerin korucuları suçlamaları için teröristler tarafından baskı altında tutulduğunu belirttiklerine dikkat çekerek, olaylarda korucuları suçlu bulmak için yeterli kanıt bulunmadığına karar vermiştir.

120. Bu davada, iki köylünün öldürülmesi Mahkeme'nin incelemesi kapsamında değildir. Bununla birlikte, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesinin kararı Ormandışı'ndaki olaylarla ilgili ifadelerin çelişkili niteliğini vurgulamaktadır.

121. Mahkeme, üzerinden 8 yıldan daha fazla geçmiş bir olayla ilgili olan davada, iddialar arasındaki tutarsızlıkları, özellikle de korucuların teröristleri izlemek için mi köye girdiklerini; kendilerini korumak için mi yoksa teröristlerin kaçmasını önlemek için mi ateş ettiklerini; veya köylülere misillemede bulunmak için mi köye girdiklerini belirleyebilecek durumda değildir. İki köy arasındaki husumet, Boyunlu korucularının Ormandışı'na saldırımları için fazladan bir neden oluşturabileceği gibi, Ormandışı köylülerinin olaylarla ilgili olarak hemen Boyunlu korucularını suçlamasına da yol açmış olabilir. Jandarmanın, PKK'yı suçlamaları için köylüleri baskı altında tuttuğu iddiası da aynı şekilde, PKK'nın köylüleri, korucuları suçlamaları için baskı altında tuttuğu iddiasıyla örtüşmektedir.

122. Başvuranın da artık kabul etmiş görüldüğü gibi, kanıtlar, korucuların, olayların Ormandışı köyünün dışında PKK'yla girdikleri çatışmayla başladığı yönündeki iddialarını desteklemektedir. Jandarma koruculara destek olmak ve teröristleri takip etmek için köye gelmiştir. Mahkeme'nin, Ormandışı köyünde neler olduğu konusunda başka herhangi bir saptaması bulunmamaktadır.

3. Başvuranın evine saldırıldığı iddiası

123. Başvuran Basog'daki evinin ve mallarının, Ormandışı'nı basan korucuların ve jandarmanın saldırısına uğradığını iddia etmektedir. Mahkemeye sunduğu son görüşte, başvuran evinin duvarlarının mermilerle delik deşik edildiğini ve camlarının kırıldığını iddia etmektedir. Yine başvuranın iddialarına göre korucular evin dışındaki çuvalları ateşe vermişler, mermilerle deşik ederek zirai araçlara zarar vermişler ve hasadı yapılmış ürünleri yakmışlardır.

124. Başvuran bu olaylarla ilgili olarak ilk kez 28 Temmuz 1993 tarihinde İHD'ye verdiği ifadeyle şikayette bulunmuştur. Bu şikayetlerini 28 Ekim 1998 ve 27 Haziran 2001 tarihli müteakip ifadelerinde de sürdürmüştür.

125. Bu ifadelerde güvenilirliklerini olumsuz yönde etkileyen birçok çelişki bulunmaktadır.

Bu ifadeler özellikle evde meydana gelen hasarın derecesi konusunda farklılıklar göstermektedir. 28 Temmuz 1993 tarihli ilk ifadesinde başvuran, hem evinin hem de ekinlerinin yandığını iddia etmiş fakat evinde bulunan eşyalara hiçbir şey olmadığını söylemiştir. 27 Haziran 2001 tarihli ifadesinde başvuran yine evinin ateşe verildiğini ve yakıldığını belirtmiştir. Hükümet iddialarına cevaben 22 Haziran 2000 tarihinde sunduğu ifadede ise evinin durduğunu, 23 Temmuz 1993 tarihli saldırıdan sonra evinin açılan ateş sonucu zarar gördüğünü ama hala barınılabilir durumda olduğunu belirtmiştir. Bu sefer de başvuran, oğlu Burhan'ın kendisini Bayrampaşa Jandarma Karakolundan çıkarabilmek için olaydan bir yıl sonra evi yaktığını iddi etmiştir.

126. Bu ifadelerin, evin ve zirai aletlerin açılan ateş sonucu zarar gördüğü ve ürünün yakıldığı konusunda tutarlı oldukları doğrudur. Bununla birlikte Mahkeme, yakın zamana kadar bu iddiaların bağımsız olarak ortaya konmadığını gözlemlemiştir. İç hukuktaki yargılama sırasında sunulan ifadelerin hiçbirinde başvuranın evinin zarar gördüğünden bahsedilmediği için, Ormandışı'ndaki olaylarla ilgili olduğu sürece, bu yorum şaşırtıcı değildir. Başvuran, Strazburg'a yaptığı başvurunun akabinde savcı tarafından sorgulanmış ve savcıya evinin, bahçesinin ve tarlalarının korucular tarafından yakılmadığını ifade etmiştir. Silvan Cumhuriyet Savcısına verdiği 2 Temmuz 1996 tarihli ifadede de başvuran evinin olay

enasında yakılmadığını ifade etmiş, herhangi bir baskı altında olmadığını iddia ederek daha önceki zarar iddialarını reddetmiştir. Başvuran Mahkeme huzurunda ise savcıya verdiği bu ifadelerin gerçek olmadığını, korku ve baskı nedeniyle önceki iddialarını reddettiğini ileri sürmüştür. Mahkeme bu iddiaları aşağıda inceleyecektir.

127. Haziran-Temmuz 2001'de başvuran, korucuların Basog'da ailesinin yaşadığı eve saldırılarına tanık olduklarını iddia eden aile üyelerinin ifadelerini ilk kez sunmuştur. Mahkeme, başvuranın karısına ve kızına ait olan ifadelerin kelimesi kelimesine birbirinin aynı olduğunu gözlemlemiş ve verilen bir kalıpla yazıldığı izlenimini edinmiştir. Bu ifadeleri, başvuranın, olayın hemen akabinde kendi ifadesinde dile getirdiği evin içindeki hiçbir eşyaya zarar gelmediği yönündeki iddiayla bağdaştırmak çok zor görünmektedir. Başvuranın karısı ve kızı sözkonusu ifadelerinde evde kullanılmaz hale gelmiş eşyaların ayrıntılı bir dökümünü yapmaktadırlar. Mahkeme, başvuranın oğlu Burhan'ın, başvuranın 28 Ekim 1998 tarihli ifadesinde belirttiği gibi, jandarmaların tehdidiyle olaydan sonra evlerini yakıtına hiç değinmediğine de dikkat çeker. Halime Eruncak'ın 2 Temmuz 2001 tarihli ifadesinde korucuların Basog'a giderek başvuranın evine ateş ettiklerinden bahsedilse de, iddia ettiğine göre bu köylü olay sırasında Ormandışı köyünde, yani Basog'tan iki km. uzakta bulunmaktadır. Yani adıgeçenin ifadesi görgü tanıklığı sayılamaz.

128. Mahkeme, korucuların ya da jandarmaların, başvuranın evine ve eşyalarına zarar verdikleri sonucuna varmasını sağlayacak yeterli, tutarlı ya da güvenilir kanıt bulunmadığını düşünmektedir.

4.Müteakip Olaylar

129. Mahkeme, başvuran tarafından sunduğu çeşitli ifadelerden başvuranın Basog'daki evinde yaşamaya devam edip etmediğini, yaşıyorsa bile ne kadar süredir yaşadığını belirlemenin imkansız olduğunu düşünmektedir. Bazı iddialara göre, ise başvuran Basog'da jandarmanın baskısına maruz kalana kadar altı ay ya da bir yıl yaşamış ve sonra da Ormandışı'ndaki oğlunun yanına taşınmıştır. Başvuranın karısına göre ise Silvan'a taşınmışlardır.

130. Başvuranın korucularla ilgili olarak Cumhuriyet Savcısına başvurmadığı hususu tartışılmamaktadır. Başvuran, İHD aracılığıyla Strazburg'a başvuruda bulunduktan sonra, Bayrambaşı Karakoluna çağrılarak, yaptığı başvuru nedeniyle jandarmalar tarafından tehdit edildiğini iddia etmektedir. Komisyon başvuruyu Hükümet'e 12 Temmuz 1994 tarihinde bildirmiştir. Başvuranın evinin ve ürününün korucular tarafından yakıldığı iddiasını reddettiği, jandarmalar tarafından yazılan 29 Eylül 1994 tarihli tutanakta belirtildiği üzere, başvurunun Hükümete bildirilmesinden sonra başvuranın iddialarına ilişkin bir soruşturma açılmıştır. Ertesi gün başvuran Silvan Cumhuriyet Savcısına ifade vermiş ve Komisyon'a yaptığı başvuruyu ve korucuların herhangi bir yasadışı fiili olduğunu reddetmiştir. Bu red ve başvuranla birlikte şikayette bulunan Mehmet Safi Arancak'ın ölümü karşısında Cumhuriyet Savcısı kanıt yetersizliği nedeniyle takipsizlik kararı vermiştir.

131. Başvuran, oğlunu evini yakmaya zorlamak için jandarmalar tarafından olaydan bir yıl sonra gözaltına alındığını da iddia etmiştir (bkz. 31-32. paragraflardaki 28 Ekim 1998 tarihli ifade). Mahkeme, başvuranın oğlunun ifadesinde bu olaydan bahsedilmediğine daha önce dikkat çekmiştir. Başvuran, 27 Haziran 2001 tarihli en son ifadesinde 14 gün gözaltında tutulduğu iddiasını sürdürerek işkence ve kötü muameleye maruz bırakıldığını eklemiştir. Hiçbir ayrıntı verilmemiştir. Savcıya herhangi bir işkence şikayetinde bulunulmadığı da anlaşılmaktadır.

132. 11 Eylül 1996 günü ya da o civarlarda, başvuranın evinin dışında fotoğrafları çekilmiş ve bu fotoğraflar 1998 yılında Hükümet tarafından Komisyon'a sunulmuştur. Başvuran, jandarma komutanı sağlam bir evin fotoğrafını istediği için, oğlunun Ormandışı'ndaki evinin önünde fotoğrafının çekildiğini iddia etmiştir. Başvuran Mahkemeye, kendi evi olduğunu ve jandarmaların tehdidiyle oğlu tarafından yakıldığını iddia ettiği harabeye dönmüş bir evin fotoğraflarını göndermiştir.

133. Başvuran 2 Temmuz 1996 tarihinde de savcı tarafından sorgulanmış, savcı ayrıca köy muhtarının ifadesini de almıştır. Bu ifadelerde de köy korucularına karşı iddiaları teyit eder nitelikte hiçbir şeye rastlanmamıştır. Başvuran, savcının huzuruna çıkmadan önce kendisinin ve muhtarın jandarmalar tarafından tehdit edildiğini, bu nedenle evinin yakıldığını söylemeye cesaret edemediğini iddia etmiştir. Bu iddiayı destekleyici nitelikte bağımsız bir kanıt bulunmamaktadır.

5. Halime Eruncak tarafından yapılan şikayetler

134. Mehmet Safi Eruncak'ın dul karısı Halime Eruncak (Arancak) 2 Temmuz 2001 tarihli ifadesinde kocasının Ormandışı'ndaki evleri ve ürünleriyle ilgili olarak 24 Temmuz 1994 tarihinde yaptığı şikayeti sürdürmek ve ayrıca onun ölümüyle ilgili olarak da şikayette bulunmak istediğini belirtmektedir (bkz. para.39).

135. Mahkeme, adigeçenin kocası tarafından yapılan şikayetlerin Komisyon'un 13 Mayıs 1996 tarihli kabuledilebilirlik kararıyla listeden çıkarıldığını hatırlatır. Başvuranın bu davadaki temsilcileri, adigeçen tarafından imzalanmış bir yazı sunamadıkları gibi, Mahkeme'ye Halime Eruncak'ın şikayetlerinin esasıyla ya da bu şikayetlerin Sözleşme'nin 35. maddesindeki kabuledilebilirlik kriterlerine, özellikle de altı ay kuralına uygunluğuyla ilgili görüş de belirtmemişlerdir. Söz konusu olayların üzerinden geçen sürenin uzunluğunu göz önünde bulunduran Mahkeme, 13 Mayıs 1996 tarihinde listeden çıkarılan şikayetleri ele almayacağı gibi, bu başvuru bağlamında yapılan yeni şikayetleri de incelemeyecektir.

II. SÖZLEŞMENİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

136. Sözleşme'nin 3. maddesi aşağıdaki gibidir.

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz."

137. Başvuran, korucular ve jandarma tarafından kendisine, ailesine, evine karşı yapılan silahlı saldırının ve canlarını kurtarmak için kaçmak zorunda kalmalarının, Sözleşme'nin 3. maddesi anlamında insanlık dışı ve küçük düşürücü muamele ya da cezaya tekabül ettiğini belirtmektedir. Başvuran maruz kaldığı şiddetin kasti, cezalandırıcı ve yaşamı tehdit edici niteliğine de işaret etmektedir. Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlalinin, Devlet'in korucu sistemini gerektiği gibi düzenleyememesinden ya da ciddi kötü muamele iddialarını araştırmamasından kaynaklandığını da iddia etmektedir.

138. Hükümet, olayların başvuranın iddia ettiği şekilde vuku bulduğunu redderek, köyde meydana gelen herhangi bir zarar ya da hasarın, teröristlerin kaçarken Ormandışı'ndan geçmeleri ve bu esnada da etrafa ateş açmaları sonucu oluştuğunu ifade etmektedir.

139. Mahkeme başvuranın evine ve ailesine iddia edildiği türde bir saldırıda bulunulduğunun gerektiği gibi (makul şüphenin ötesinde) kanıtlanmadığı sonucuna varmıştır.

140. Bundan dolayı, Mahkeme'ye göre, Sözleşme'nin 3. maddesi ihlal edilmemiştir.

III. SÖZLEŞMENİN 8. MADDESİYLE 1 NO'LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

141. Sözleşme'nin 8. maddesi aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda, zorunlu olan ölçüde ve yasayla öngörülmüş olmak koşuluyla söz konusu olabilir.”

142. 1 No'lu Protokolün 1. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki gibidir:

“Her gerçek ve tüzel kişi, maliki olduğu şeyleri barışçıl bir biçimde kullanma hakkına sahiptir. Kamu yararı gerektirmedikçe ve uluslararası hukukun genel ilkeleri ile hukukun aradığı koşullara uyulmadıkça, hiç kimse mülkiyetinden yoksun bırakılamaz.

143. Başvuran ailesiyle birlikte oturduğu eve kasten saldırılmasının, köyünden ayrılmak zorunda bırakılmasının, mallarının, ürününü ve diğer malzemelerinin yok edilmesinin açıkça her iki hükmün de ihlalini teşkil ettiğini düşünmektedir. Başvurana göre yetkililer tarafından köylerin sistematik olarak yok edilmesi uygulaması olduğunu gösteren yeterli kanıtlar da mevcuttur.

144. Hükümet, olayların başvuranın iddia ettiği şekilde vuku bulduğunu redderek, köyde meydana gelen herhangi bir zarar ya da hasarın teröristlerin kaçarken Ormandışı'ndan geçmeleri ve bu esnada da etrafa ateş açmaları sonucu oluştuğunu ifade etmektedir.

145. Mahkeme, eldeki kanıtlarla başvuranın evinin ne zaman ve kim tarafından yakıldığı ya da orada yaşamayı ne zaman ve hangi koşullarda bıraktığı konusunda herhangi bir bulguya ulaşmanın mümkün olmadığını hatırlatır. Sonuç olarak, başvuranın evine ve mülküne verilen zararlar ilgili olarak Devlet'in sorumluluğu konusundaki şikayetleri kanıtlanamamıştır. Dolayısıyla üstteki hükümlerin ihlaliyle ilgili bir saptamaya ulaşılamamıştır.

IV. SÖZLEŞMENİN 14 VE 18. MADDELERİNİN İHLALI İDDİASI

146. Sözleşme'nin 14. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal yada başka görüşler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensup olma, servet, doğuş veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayırım gözetilmeksizin sağlanır.”

147. Sözleşme'nin 18. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Bu Sözleşme'nin hükümleri gereğince, sözü edilen hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamalar ancak öngörülen amaçlar için uygulanabilir.”

148. Mahkeme, bu davada saptanan olgular ışığında, bu iki hükmün ihlal edilmediği sonucuna varmıştır.

V. SÖZLEŞMENİN 6 VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

149. Başvuran, Sözleşme uyarınca dile getirdiği şikayetlerle ilgili olarak, Türkiye'nin güneydoğusunda, Sözleşme'nin 13. maddesinin gerekli kıldığı etkili iç hukuk yollarının mevcut olmadığından yakınmıştır. Ayrıca, medeni haklarının ihlal edilmesinden dolayı tazminat alabilmek için iç hukuk mahkemesine de başvuramadığını iddia ederek Sözleşme'nin 6. maddesini de öne sürmüştür.

150. Sözleşme'nin 6/1. hükmü aşağıdaki gibidir:

"Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir."

Sözleşme'nin 13. maddesi aşağıdaki gibidir:

"Bu sözleşmede tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev ifa eden kimseler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, durumun düzeltilmesi için ulusal bir makama başvurma hakkına sahiptir."

151. Başvuran, saldırı güvenlik güçleri tarafından başlatılıp yürütüldüğü için kendisinin başvurabileceği etkili iç hukuk yolları olmadığını, köylülerin tehdit sonucu olaylara ilişkin gerçekleri yansıtmayan ifadeler vermek zorunda kaldıklarını; olağanüstü hal uygulamasının hüküm sürdüğü ve güvenlik güçlerinin denetimindeki bir bölgede iddialarını dinletmenin ya da herhangi bir yetkiliyi harekete geçirmenin kendisi açısından olanaksız olduğunu dile getirmiştir. Başvuranın şikayetleriyle ilgili olarak yürütülen soruşturmalar tamamıyla yetersiz ve eksiktir.

152. Hükümet başvuranın yetkililere şikayette bulunmadığını ve savcı tarafından sorgulanırken mallarına zarar verildiğini iddia etmediğini öne sürmüştür. Başvuranın iddialarının konusunu oluşturan olay köylülerin ve korucuların ifadelerini alan Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından sorgulanmıştır. Soruşturma ve yargılamanın sonunda, korucular, kendileriyle ilgili kanıtlar yetersiz olduğu için serbest bırakılmıştır.

153. Mahkeme, korucuların ya da jandarmaların başvuranın mallarına iddia edildiği şekilde zarar verdiklerini sabit görmemektedir. Bu şartlar altında Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesine aykırı olarak medeni haklarının belirlenmesi için başvuranın mahkemeye başvurma hakkının engellendiği sonucuna ulaşmamıştır.

154. Başvuranın dile getirdiği Sözleşme'nin 13. maddesiyle ilgili olarak Mahkeme, kendi içtihatları uyarınca, anılan hükmün yalnızca bir bireyin, Sözleşmeyle güvence altına alınan bir hakkın ihlali nedeniyle mağdur olduğu yolunda "tartışılabilir bir iddia" sunduğu durumlarda uygulandığını hatırlatır (bkz.27 Nisan 1988 tarihli Boyle ve Rice-İngiltere, Seri A no. 131 § 52). Başvuranın iddialarının kanıttan yoksun olduğu düşünüldüğünde, kendisi "tartışılabilir bir iddia" sahibi olarak görülemez. Bu nedenle 13. maddenin bu davada uygulanması sözkonusu olmayıp herhangi bir ihlal görülmemiştir.

VI. SÖZLEŞMENİN ESKİ 25. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI

155. Eski 25. madde (şimdiki 34. madde) aşağıdaki gibidir:

“Bu Sözleşmede tanınan hakların Yüksek Akit Taraflardan birince ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek kişi, devlet dışı her kuruluş veya özel kişilerden oluşan her topluluk, hakkında şikayet vaki olan Yüksek Akit Tarafın bu konuda Komisyon'un yetkisini tanıdığını bildirmiş olması halinde, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne sunulacak bir dilekçe ile Komisyon'a başvuruda bulunabilir. Yüksek Akit Taraflardan böyle bir bildirimde bulunmuş olanlar, bu hakkın etkin bir biçimde kullanılmasına hiçbir suretle engel olmamayı taahhüt ederler...”

156. Başvuran Komisyon ve Mahkeme'ye yaptığı başvuruyla ilgili olarak baskıya maruz kaldığına ilişkin şikayette bulunmuştur. Başvuran, jandarma tarafından birkaç kez gözaltına alındığını, 29 Eylül 1994 tarihinde jandarmalar, 30 Eylül 1994 tarihinde de savcı tarafından alınan ve gerçeği yansıtmayan ifadeleri imzalamaya zorlandığını, gözaltındayken müteaddit defalar başvurusuyla ilgili olarak sorgulandığını ve tehdit edildiğini öne sürmüştür. Başvuran ayrıca, jandarmaların, kendisinin olamayan sağlam bir evin önünde fotoğraflarını çektiklerini ve bu fotoğraflarla Komisyonun aldatılmaya çalışıldığını da eklemiştir.

157. Hükümet, bizzat başvuranın olayla ilgili olarak ulusal makamlara bir şikayetinin olmadığını ve başvurusunun gerçekliğinin şüpheli olduğunu ileri sürmüştür. Başvuran herhangi bir şikayette bulunmaksızın Silvan Cumhuriyet Savcısı tarafından sorgulanmıştır. Hükümet, başvuranın Komisyon ya da Mahkeme'ye yaptığı başvuruyla ilgili olarak tehdit edildiğini ya da baskı altına alındığını reddetmiştir.

158. Mahkeme, Sözleşme'nin eski 25. maddesi (şimdiki 34. madde) uyarınca oluşturulan bireysel başvuru sisteminin etkili bir şekilde işleyebilmesi için, başvuranlara ya da potansiyel başvuru sahiplerine Sözleşme Organlarına serbestçe başvurabilme hakkının tanınmasının ve yetkililer tarafından kendilerine şikayetlerini geri almaları ya da değiştirmeleri yönünde herhangi bir baskı yapılmamasının büyük önem taşıdığını hatırlatır. Bu bağlamda, “baskı” kavramı, sadece doğrudan ve açık olarak yapılan baskıları değil aynı zamanda başvuranı Sözleşme organlarına başvurmadan caydırmaya yönelik dolaylı eylem ve temaslara da içermektedir.

Fakat, yetkililer ve başvuran arasında cereyan eden temaslara Sözleşme'nin eski 25/1 maddesine uygun olup olmadığının değerlendirilmesi davanın özel koşullarının ışığında yapılmalıdır. Başvuranların, bir iç soruşturma yürüten yetkililer tarafından Sözleşme uyarınca yaptıkları başvurularla ilgili olarak sorgulanmaları ise, kullanılan usullerin, bireysel başvuru hakkının uygulanmasını engelleyici nitelikte görülebilecek, yasadışı ve kabuledilemez bir baskı oluşturup oluşturmadığı bakımından değerlendirilmelidir.(Salman-Türkiye [GC], 21986/93, § 130).

159. Mahkeme, başvuranın gözaltı ve kötü muameleyle ilgili iddialarını kanıtlayamadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme, başvuranın 29 Eylül 1994 tarihinde jandarmalar tarafından, Komisyona yaptığı başvurunun konusunu teşkil eden olaylarla ilgili olarak sorgulandığını saptamıştır (par.130). Bununla birlikte Mahkeme, elindeki kanıtların, Devlet makamlarının, başvuranın başvurusunu çekeceği ya da şikayetini değiştireceği hesabıyla başvurana baskı yaptığı veya bireysel başvuru hakkını engellediği sonucuna varmak için yeterli olmadığı görüşündedir.

160. Dolayısıyla Mahkeme davalı Devlet'in Sözleşme'nin eski 25/1 maddesi uyarınca üstlendiği yükümlülöklere aykırı davrandığı sonucuna varmamıştır.

BU NEDENLERLE MAHKEME,

- 1.Oybirliğıyle Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edilmediğıne;
- 2.Oybirliğıyle Sözleşme'nin 8. maddesiyle 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edilmediğıne;
3. Oybirliğıyle Sözleşme'nin 14. ve 18. maddelerinin ihlal edilmediğıne;
- 4.Oybirliğıyle Sözleşme'nin 6. ve 13. maddelerinin ihlal edilmediğıne;
5. Dörde karşı üç oyla davalı Devlet'in Sözleşme'nin eski 25/1 maddesi uyarınca üstlendiğı yükümlölöklere uyduğına karar vermiştir.

İngilizce verilen işbu karar, 16 Kasım 2000 tarihinde İctüzüğün 77/2 ve 77/3 hükümleri uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Vincent Berger
Sekreter

Lucius Caflish
Başkan

Sözleşme'nin 45/2 ve Mahkeme içtüzüğünün 74/2 hükümleri uyarınca, Sn. Hedigan'ın muhalefet şerhi bu karara eklenmiştir.

YARGIÇ HEDİGAN'IN YARGIÇ KURIS'İN DE İŞTİRAK ETTİĞİ KISMİ MUHALEFET ŞERHİ

Davalı Devlet'in Sözleşme'nin eski 25/1 maddesi uyarınca üstlendiğı yükümlölöklere uyduğı yönündeki tespit hariç Mahkeme'nin kararıyla hemfikirim. Bu bakımdan üzüntüyle belirtmeliyim ki çoğunluğun görüşüne karşıyım.

Eski 25. madde (şimdiki 34. madde) bireysel başvuru sisteminin kalbidir. Başvuranlar, misilleme korkusu olmaksızın ve bu tür bir misilleme korkusunu doğurabilecek baskıyla ya da başvurularının sonucunda gelecekte herhangi bir önyargıyla karşılaşmaksızın şikayetlerini Mahkeme huzuruna getirebilmelidirler. Gizli amaçlı zorlama niteliğı taşıyan baskılar da olmamalıdır. Bu tür bir baskı çeşitli türlerde olabilir; başvuranların, yetkililer tarafından inandırıcı bir açıklama getirilmeksizin Mahkeme'ye yaptıkları başvuru hakkında sorgulanmaları benim kanaatimce bu tür bir sorgulamanın bir tür yasadışı baskı olduğı varsayımını ortaya çıkarmaktadır.

Her davanın yasadışı baskı unsuru taşıyıp taşımadığı hususunun kendi olgularıyla değerlendirilmesi gerektiğine katılıyorum. Yine de, benim görüşüme göre, genel kural olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde dava konusu olan yetkililer, başvuruları bu başvuruyla ilgili olarak sorguluyorsa, bu sorgulamanın başvuruları yargılama sürecinden caydırma eğilimi taşıdığına ilişkin bir varsayım ortaya çıkmaktadır.

Bu davada, Mahkeme, başvuranın jandarmalar tarafından Komisyon'a yaptığı başvurunun konusuyla ilgili olarak 29 Eylül 1994 günü sorgulandığını tespit etmiştir (bkz. 130. paragraf). Ayrıca başvuran ertesi gün Silvan cumhuriyet savcısıyla görüşmek üzere çağırılmıştır. Başvuranın ertesi gün savcıyla görüşmesinden önce jandarmaların niçin bu tür bir görüşmeye ihtiyaç duyduklarına ilişkin hiçbir gerekçe öne sürülmemiştir.

Kanaatimce bu koşullarda üstte öne sürdüğüm varsayım çürütölememiştir. Bundan dolayı bana göre Hükümet, Sözleşme uyarınca üstlendiğı etkili başvuru hakkını hiçbir biçimde engellememe yükümlölüğünü yerine getirmemiştir (bkz. 16 Kasım 2000 tarihli Bilgin-Türkiye kararı (Bölüm 2), §134).

Üstte dikkat çektiğim türde bir varsayımın ortaya çıkmadığına inanmış olsaydım bile, yetkililerin hiçbir açıklama yapmaksızın başvuranla yaptıkları görüşmelerin çakışmasının, davalı Devlet'in başvuranı başvurusu hakkında sorgulayarak onu gerçekten baskı altına almayı amaçladığı çıkarımına yol açacak olgusal dayanağı sağladığı sonucuna varırdım.